

Pedagogisch beleidsplan KDV

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kiekeboe Kinderopvang. Tekst en inhoud van het pedagogisch beleidsplan zijn geformuleerd met medewerking van onze pedagogisch medewerkers (pm'ers), ouders (oudercommissie) en directie.

Met het expliciteren en presenteren van de inhoudelijke uitgangspunten van het werk binnen onze kinderdagverblijven is naar wij menen, een voor de hand liggende stap gezet in de verdere professionalisering van deze vorm van dienstverlening. Onze kinderdagverblijven zijn een niet meer weg te denken onderdeel binnen de kinderopvangvoorzieningen in Zeist, Veenendaal, Utrecht, Houten en Zeewolde. Ze vormen een belangrijke schakel tussen de opvoeding van een kind binnen de gezinssituatie en verdere vorming op de basisschool.

Wij willen de kwaliteit van de opvang goed houden en het liefst steeds weer verbeteren en verfijnen. Dit beleid is dus niet vaststaand, het geeft slechts richting aan de manier van werken binnen onze kinderdagverblijven. Opvoedkundige inzichten veranderen en we willen kritisch blijven kijken naar onze werkwijze.

Kiekeboe Kinderopvang heeft een algemeen pedagogisch beleidsplan. Alle locaties/ pedagogisch medewerkers werken volgens dit plan. Het pedagogisch beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd met de pedagogisch medewerkers en de ouderadviescommissie. Naar aanleiding van deze evaluaties blijkt dat er in de praktijk soms kleine verschillen zijn. Dit heeft niet zo zeer te maken met een andere pedagogische visie, maar meer met praktische zaken. Te denken valt aan de grootte van de accommodatie, indeling groepen en tuin, inzet van pedagogisch medewerkers, omgeving etc. Daarom hebben wij besloten om een aanvulling op het beleidsplan per locatie te realiseren.

Directie, managers en pedagogisch medewerkers van Kiekeboe Kinderopvang

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	5
2 GROEPEN	6
2.1 Leeftijdsopbouw	6
2.2 3-uurs regeling	7
2.3 Open deuren beleid	7
2.4 Ondersteuning pedagogisch medewerkers.....	7
2.5 Inrichting en materialen keuze	8
3 DE 4-UITGANGSPUNTEN	8
3.1 Het aanbieden van emotionele veiligheid aan kinderen	9
3.2 Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van de persoonlijke competentie. ..	9
3.2.1 <i>Lichamelijk ontwikkeling</i>	10
3.2.2 <i>Sociaal-emotionele ontwikkeling</i>	10
3.2.3 <i>Cognitieve ontwikkeling</i>	10
3.2.4 <i>Creatieve ontwikkeling</i>	11
3.2.5 <i>Ontwikkeling identiteit en zelfredzaamheid</i>	11
3.3 Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie	11
3.4 Het bieden van de kans om waarden en normen eigen te maken.....	12
4 PEDAGOGISCH HANDELEN	12
4.1 3 Kerngebieden	12
4.1.1 <i>Emotionele veiligheid</i>	12
4.1.2 <i>Persoonlijke- en sociale competenties</i>	14
4.1.2.1 <i>Motorische ontwikkeling</i>	14
4.1.2.2 <i>Taalontwikkeling</i>	14
4.1.2.3 <i>Creativiteit</i>	15
4.1.2.4 <i>Emotionele ontwikkeling</i>	15
4.1.2.5 <i>Sociaal- emotionele ontwikkeling</i>	16
4.2.1.6 <i>Seksuele ontwikkeling</i>	17
4.1.3 <i>Overdracht normen en waarden</i>	17
4.1.4 <i>Corrigeren en belonen</i>	18
4.2 <i>Wennen</i>	19
4.3 <i>Brengen en halen</i>	20
4.4 <i>Huilen</i>	20
4.5 <i>Communicatie</i>	21
4.6 <i>Beleid Vierogen principe Kiekeboe Kinderopvang</i>	21
5 SIGNALERING EN ONTWIKKELINGSSTIMULERING	23
5.1 <i>Jaarlijkse observatie welbevinden</i>	23
5.2 <i>Piramide-methode</i>	24
5.3 <i>Voorleesbeleid</i>	25
5.4 <i>Overdracht naar de basisschool</i>	25
5.5 <i>Bijzondere kinderen</i>	26
5.5.1 <i>Kind Alert</i>	27
6 DAGINDELING EN DAGELIJKSE RITUELEN	28
6.1 <i>Dagindeling</i>	28
6.2 <i>Dagelijkse rituelen</i>	30
6.2.1 <i>Groepsactiviteiten</i>	30
6.2.2 <i>Spelen/speelgoed</i>	31
6.2.3 <i>Eten en drinken</i>	32
6.2.4 <i>Slapen</i>	35
6.2.5 <i>Verjaardagen</i>	35
6.2.6 <i>Zindelijkheidstraining</i>	35

7	BELEID MET BETREKKING TOT BUITENSPELEN	36
8	BELEID MET BETREKKING TOT WANDELEN	36
9	BELEID MET BETREKKING TOT ZIEKTE	37
10	BELEID MET BETREKKING TOT INCIDENTELE AFNAME	38
11	ONZE KASTELEN (VERSCHILLENDE LOCATIES)	38
	BIJLAGE 1: PEDAGOGISCHE SCHRIJF KIEKEBOE KINDEROPVANG B.V.	43
	BIJLAGE 2: ALGEMENE BEROEPSHOUDING NAAR DE KINDEREN	44

1 Inleiding

Eén van de doelen van ons kinderdagverblijf is het bieden van ‘goede’ kinderopvang. Voor ‘goede’ kinderopvang is veel noodzakelijk, zoals een goede accommodatie, goede beroepskrachten, goede materialen, pedagogisch verantwoorde uitgangspunten en werkwijze, maar ook samenwerking tussen ouders en organisatie. Veel van de kwaliteit van een kinderdagverblijf hangt af van het pedagogisch beleidsplan en de uitgangspunten die daarin worden beschreven.

Wij hebben ons pedagogisch beleidsplan om de volgende redenen vastgelegd. Ten eerste willen wij naar buiten toe duidelijk maken wat de achtergrond van onze manier van werken met de kinderen is. Toekomstige ouders hebben het recht van tevoren te weten hoe wij met hun kinderen om zullen gaan. Een keer komen kijken, geeft daartoe niet voldoende informatie. Ten tweede is het voor het kinderdagverblijf belangrijk dat de werkwijze binnen de verschillende groepen hetzelfde is. Kinderen gaan immers van de ene groep naar de andere en voor hen is een constante aanpak noodzakelijk. Dit biedt een duidelijke structuur en veiligheid voor een kind. Ten slotte is het pedagogisch beleid belangrijk voor het gevoel dat we met ons allen voor een zaak staan. De pedagogische uitgangspunten hebben invloed op zaken als: materiaalkeuze, het inrichten van de ruimtes en op de eenheid van het totale kinderdagverblijf.

Dit beleidsplan vormt de leidraad voor de pedagogisch medewerkers in het werken op de groepen. Tevens zorgt het ervoor dat men een eenduidig beleid voert.

Bij ons staat het kind en zijn belevingswereld centraal. De begeleiding sluit aan op de individuele behoefte van het kind. Immers, ieder kind is anders.

Onze visie op mensen

Een mens is een zelfstandige persoonlijkheid. Om goed te kunnen functioneren is het belangrijk dat hij zelfstandig, zelfbewust en sociaalvaardig is en eigenwaarde heeft.

Onze visie op de ontwikkeling van kinderen

De ontwikkeling van een kind begint al voor de geboorte. Deze natuurlijke ontwikkeling zet zich voort na de geboorte en wordt vanaf dat moment ook beïnvloed door de omgeving. De omgeving kan de ontwikkeling van het kind stimuleren, maar ook remmen. Maar uiteindelijk is ieder kind is een individu met eigen karaktereigenschappen, dat zich op eigen wijze en eigen tempo ontwikkeld.

Onze visie op opvoeden

Om te kunnen opvoeden moet er een relatie van vertrouwen, veiligheid en wederzijds respect zijn tussen het kind en de volwassene.

Wij hebben de taak de nieuwsgierigheid van kinderen te prikkelen. De omgeving moet tegemoetkomen aan de behoefte om ervaring op te kunnen doen en volwassenen hebben de taak kinderen daarin te stimuleren.

Ons pedagogisch doel

Het kinderdagverblijf is een verlengstuk van het gezin, er wordt iets aan de opvoeding toegevoegd. We willen ieder kind begeleiden en stimuleren in zijn emotionele, sociale, fysieke en verstandelijke groei. We proberen in het kinderdagverblijf situaties te creëren die ervoor zorgen dat de kinderen zich prettig voelen, vertrouwen hebben in eigen kunnen, voor zichzelf op kunnen komen, respect ontwikkelen voor zichzelf en voor anderen, zelfstandig zijn en sociaalvaardig. Daarnaast hebben wij als professionele opvoeders een taak in de vroegtijdige signalering en stimulering van de ontwikkeling.

2 Groepen

2.1 Leeftijdsopbouw

Kiekeboe Kinderopvang heeft op alle vestigingen horizontale groepen. De leeftijdsindeling is niet op iedere vestiging hetzelfde. Wel geldt dat iedere vestiging beschikt over minimaal één aparte babygroep voor kinderen van 10 weken tot 12, 20 of 24 maanden. De keuze voor deze leeftijdsindeling hebben wij gemaakt in het belang van de baby's. Wij menen dat er, in een groep waar ook peuters verblijven, niet voldoende tijd en onverdeelde aandacht zou zijn voor de verzorging van de allerjongsten. Wat betreft groepsomvang en het aantal kinderen per pedagogisch medewerker houden wij ons aan de wettelijk vastgestelde normen. Deze staan in de onderstaande tabel genoemd.

De samenstelling van onze stamgroepen ligt ongeveer tussen de 0 en 2 jaar en tussen de 2 en 4 jaar. *Een stamgroep is een vaste groep kinderen in een passend ingerichte, vaste groepsruimte. We zorgen ervoor dat kinderen altijd een vast, vertrouwd gezicht zien als zij bij ons zijn.*

Dit is afhankelijk van de locatie en de grootte van de groep. Hierbij een indeling welke globaal op iedere vestiging wordt gehanteerd:

Leeftijd	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal pm'ers	Bijzonderheden
0-1 jaar	3 kinderen 6 kinderen 9 kinderen 12 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers 4 pm'ers	
0-2 jaar	4 kinderen 8 kinderen 14 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	Maximaal 2 kinderen van 0-1 jaar Maximaal 4 kinderen van 0-1 jaar Maximaal 4 kinderen van 0-1 jaar
0-3 jaar	5 kinderen 10 kinderen 15 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	Maximaal 1 kind van 0-1 jaar Maximaal 2 kinderen van 0-1 jaar Maximaal 3 kinderen van 0-1 jaar
0-4 jaar	5 kinderen 12 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	Maximaal 1 kind van 0-1 jaar Maximaal 1 kinderen van 0-1 jaar Maximaal 3 kinderen van 0-1 jaar
1-2 jaar	5 kinderen 10 kinderen 15 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	
1-3 jaar	6 kinderen 11 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	
1-4 jaar	7 kinderen 13 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers 3 pm'ers	
2-3 jaar	8 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers	
2-4 jaar	8 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers	
3-4 jaar	8 kinderen 16 kinderen	1 pm'er 2 pm'ers	

's Morgens om 07.00 uur kan het zijn dat we op één groep starten (per locatie verschillend). Als er meerdere collega's bijkomen, gaan de kinderen (wanneer het drukker wordt) naar hun eigen stamgroep. Door het samenvoegen van groepen bij openen en sluiten en/of door de diensten van de pedagogisch medewerkers, kan het gebeuren dat voor 9.30 uur voor een korte periode afgeweken wordt van de beroepskracht kind ratio. Kinderen worden tot uiterlijk 9.30 uur gebracht.

2.2 3-uurs regeling

Voor de flexibiliteit binnen onze kinderopvang maken wij tevens gebruik van de 3-uursregeling. Door deze regeling is het mogelijk om drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder beroepskrachten in te zetten, dan volgens de beroepskracht-kindratio is vereist. Wij zullen gebruik maken van deze uren van 7.00 tot 09.30 uur, tussen 12.30 uur en 14.00 uur én vanaf 16.30 uur. Deze tijdsvakken zijn ruimer aangegeven dan de in de praktijk gebruikte 3 uren. Dit komt doordat gedurende deze momenten de pedagogisch medewerkers halve uren inzetten voor pauzemomenten. De exacte tijden wisselen dan ook per dagdeel, rekening houdend met het niet overschrijden van de maximale 3-uur!

Er zijn situaties waarbij groepen worden samengevoegd of er spelen kinderen op een andere groep. Dit kan gebeuren tijdens vakanties, minimale bezetting van groepen of bij ziekte. Ook in deze situaties wordt het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker aangehouden volgens bovenstaande tabel. Ten alle tijden vragen wij de ouders om hier voor schriftelijk toestemming te geven.

Voor iedere vestiging is er een 3-uursregeling op locatieniveau. Deze is terug te vinden in het pedagogisch werkplan van de desbetreffende locatie.

2.3 Open deuren beleid

We passen een eenvoudig open deuren beleid toe. Dit betekent dat we gedurende de dag de vaste "eigen" groep wat loslaten. Naast verblijf in de eigen groep mengen de kinderen zich op enkele momenten van de dag met kinderen van een andere groep, afhankelijk van de activiteit (bijvoorbeeld 3+ activiteiten). Ze zullen daarbij gebruik maken van verschillende groepsruimtes/speelruimtes. Ook de hal kan dienen als speelplek (indien de locatie dit toelaat). Het grote voordeel voor de kinderen is, dat zij leren omgaan met andere kinderen buiten hun vaste groep én dat het aanbod voor activiteiten groter is door de meer leeftijdsgerichte spelactiviteiten. De creatieve en motorische ontwikkeling wordt hierdoor beter ondersteund.

Uiteraard blijven de kinderen altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker. Dit kan hun eigen pedagogisch medewerker zijn of in overleg een pedagogisch medewerker van een andere groep.

2.4 Ondersteuning pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers worden door de leidinggevende ondersteund in hun dagelijkse werkzaamheden. Een keer per 2 maanden is er een teamoverleg en groepsoverleg. Tijdens dit overleg wordt ingegaan op zaken als: samenwerking, pedagogisch beleid, veiligheid, klachten, kindbespreking en deskundigheidsbevordering.

Daarbij worden de pedagogisch medewerkers ook ondersteund door een pedagogisch coach. De pedagogisch coach draagt bij aan het verbeteren van de pedagogisch kwaliteit van de werkzaamheden en professionele ontwikkeling van de pedagogisch professionals. Iedere pedagogisch professional wordt jaarlijks gecoacht door de pedagogisch coach. Hiervoor zijn verschillende vormen van coaching die de pedagogisch coach inzet voor de coaching van de pedagogisch professionals. De pedagogisch coach begeleidt de pedagogisch professionals bij het opstellen van hun persoonlijke plan en bewaakt de voortgang. Daarnaast biedt zij de gewenste ondersteuning.

Tevens worden alle pedagogisch medewerkers bijgeschoold en hebben zij een geldig EHBO- of BHV-certificaat. Dit staat beschreven in ons opleidingsplan. Op iedere locatie is tijdens openingsuren een medewerker aanwezig die in het bezit is van een kinder-EHBO-certificaat/ BHV-certificaat.

2.5 Inrichting en materialen keuze

Bij het inrichten van een lokaal wordt rekening gehouden met een aantal randvoorwaarden. Deze voorwaarden zijn:

- Speelhoeken voor fantasie- en rollenspel, een hoek om te bouwen, een rustige leesplek, ruimte (met materialen) voor creatieve expressie, een plek om te puzzelen en een spel als lotto te spelen en plekken om je even terug te trekken. Zodat kinderen ongestoord samen en alleen kunnen spelen. Gebruik één speelhoek welke je kunt inrichten voor de piramidethema's (meer over het Piramide-project vindt u bij punt 4.2 in dit beleidsplan).
- Ruimte voor beweging, binnen of buiten de groepsruimte, is essentieel voor alle leeftijdscategorieën: om te rollen, te kruipen, te klauteren, te springen en te rennen. Druk en rustig spel moeten gescheiden worden. Dit geldt ook voor buiten.
- Spelmateriaal dat kinderen zelf kunnen pakken. Speelgoed en spullen bevinden zich op een vaste plek waar kinderen bij kunnen. Ze weten zo precies waar spullen liggen en wat er van hen verwacht wordt bij een overgang van de ene activiteit naar de andere.
- Een eigen rustige plek voor de baby's. Uiteraard moeten baby's altijd gezien kunnen worden door de groepsleiding en moeten zij ook altijd zelf de pedagogisch medewerkers kunnen zien.
- Opbergruimtes voor materiaal buiten direct bereik van kinderen.
- Rustige kleuren op de muren/ meubels.
- De meubels moeten veilig zijn en tegen een stootje kunnen. Tevens moet het eenvoudig schoon te maken zijn.
- Het lokaal/ de slaapkamer moet veilig zijn (alle bedrading moet zijn weg gewerkt, alles moet stevig vast staan).
- Een opbergplaats voor spulletjes van individuele kinderen.
- Plaats waar kinderen hun jasjes en schoenen kwijt kunnen.
- Prettige plaats waar de ouders en pedagogisch medewerkers even kunnen zitten en praten
- Speeltoestellen moeten veilig zijn (keurmerk)
- Indien mogelijk een aparte babytuin
- Een omgeving waarin de pedagogisch medewerkers prettig en gezond kunnen werken.

Groepen worden alleen veranderd in overleg met de leidinggevende. Onderzoek heeft uitgewezen dat veranderingen in de vertrouwde omgeving van een kind invloed kunnen hebben.

3 De 4-uitgangspunten

Ons pedagogisch handelen heeft als doel het bieden van emotionele veiligheid en het stimuleren van de persoonlijke en sociale ontwikkeling van het kind. Daarnaast vinden wij het belangrijk om de kinderen normen en waarden bij te brengen die van belang zijn bij het opvangen van kinderen met een andere afkomst, religie of sociaaleconomische status.

Hieronder wordt beschreven hoe wij aan deze uitgangspunten in de praktijk vormgeven binnen Kiekeboe Kinderopvang. Er zijn vier kerngebieden die onze aandacht hebben, nl:

1. Het aanbieden van emotionele veiligheid aan kinderen.
2. Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van de persoonlijke competentie.
3. Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie.
4. Het bieden van de kans om waarden en normen eigen te maken.

3.1 Het aanbieden van emotionele veiligheid aan kinderen

Het bieden van een gevoel van veiligheid en vertrouwen is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Het kind moet de gelegenheid krijgen een gevoel van veiligheid, vertrouwen en eigenwaarde op te bouwen met de pedagogische medewerkers. Het beschikbaar zijn van iemand in de eerste levensjaren die positief en gevoelig reageert, is bevorderlijk voor de veerkracht van kinderen, ook op langere termijn.

In de vertrouwde stamgroep kan het kind gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Kiekeboe Kinderopvang wil geborgenheid scheppen door zorg te dragen voor stabiliteit en continuïteit in de samenstelling van de stamgroepen d.w.z. opvang met dezelfde kinderen op dezelfde dagen en met vaste pedagogisch medewerkers, die het kind goed kent.

Bovendien levert de inrichting van onze ruimte een bijdrage aan het gevoel van geborgenheid m.n. de aandacht voor zowel de indeling als de inrichting van de speelruimte. Elk kind heeft basisbehoeften als voeding, slaap, aandacht, genegenheid en geborgenheid. We houden rekening met de individuele behoefte aan slaap en eten. Als het kind gebracht wordt vragen we bv. aan de ouder hoe laat het kindje wakker is geworden en de fles heeft gekregen, i.v.m. het geven van de volgende fles/hapje. We houden een vast dagritme aan dat voorspelbaar en duidelijk is, zodat het kind zich thuis gaat voelen en zichzelf kan zijn.

Het kind kan vanzelfsprekend terug vallen op de vaste pedagogisch medewerker van de stamgroep die speciale voelsprietten heeft voor signalen van het kind en die kindgericht reageert. Het ene kind heeft meer doorzettingsvermogen met stoere bezigheden en behoefte aan bewegingsruimte dan een ander kind dat misschien meer geholpen wil worden of zelf wil helpen. Natuurlijk moeten de ouders van een kind ook wennen aan de kinderopvang. Ze gaan immers de opvang en verzorging van hun kind delen met iemand anders. Er zijn nieuwe kinderen en nieuwe volwassenen en het gaat allemaal net iets anders dan thuis.

Kiekeboe Kinderopvang houdt rekening met deze overgang en heeft wen dagen voor ouders en kind. De pedagogisch medewerker plant samen met de ouder een intakegesprek en wendagen.

De houding van de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker ontwikkelt een veilige band met de kinderen. Zij zorgt ervoor dat de kinderen gezien en gehoord worden. Kinderen voelen dat ze geaccepteerd en gewaardeerd zijn. De pedagogisch medewerker neemt de volgende punten in acht om het gevoel van –emotionele- veiligheid te waarborgen. Alle kinderen zijn uniek en krijgen de aandacht die zij nodig hebben om hun zelfvertrouwen te versterken en hun identiteit te bevestigen zodat zij goed in hun vel zitten.

1. De pedagogisch medewerker benadert de kinderen op een positieve manier.
2. De pedagogisch medewerker let op de signalen van kinderen en speelt in op diens behoeften.
3. De pedagogisch medewerker besteedt aandacht aan de verschillende emoties van het kind.

Voor het bieden van -emotionele- veiligheid, streven wij ernaar om vaste pedagogisch medewerkers op de groep te hebben. Door middel van foto's op de deur of een centrale plek wordt er naar de ouders en kinderen gecommuniceerd welke pedagogisch medewerkers die dag op de groep aanwezig zijn.

3.2 Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van de persoonlijke competentie.

Wij geven kinderen de mogelijkheid om zichzelf zo optimaal mogelijk te ontwikkelen door het actief leren van Piramide. Met Piramide stimuleren we het jonge kind op een speelse manier hun ontwikkeling te stimuleren. De manier waarop de kinderen benaderd worden, heeft er grote invloed op, of een kind zich veilig genoeg voelt om zich verder te ontwikkelen.

3.2.1 Lichamelijk ontwikkeling

Een baby (0 t/m 1 ½ jaar) maakt verschillende stadia door, namelijk:

1. Kijkstadium: 0-3 maanden
2. Grijpstadium: 3-6 maanden
3. Zitstadium: 6-9 maanden
4. Kruiptadium: 9-12 maanden
5. Loopstadium: 12-15 maanden

Het verschilt natuurlijk per kind in welke fase van ontwikkeling hij/zij zich op enig moment zal bevinden in bovenstaande stadia van groei. Zoals u hierboven kunt zien, maakt een kind in korte tijd grote ontwikkelingen door. De motorische vaardigheden zijn onder te verdelen in;

1. Grove motoriek: het samen bewegen van hoofd, benen of armen. Kinderen kunnen dit uiten in spel en dans, waar onze kinderopvang goed op aansluit. We bieden uitdagende spel en dans activiteiten, waardoor de kinderen hun eigen mogelijkheden leren kennen. Kinderen leren rollen, kruipen, lopen, rennen, springen, klimmen, glijden, dansen etc.
2. Fijne motoriek: kleine bewegingen tussen handen en ogen. Kinderen gaan dingen zien, voelen en speeltjes in hun mond stoppen. Ze leren grijpen en pakken, tekenen, puzzelen en knutselen en hebben plezier in beweging.

3.2.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de emotionele ontwikkeling is het belangrijk dat het kind zich veilig en vertrouwt voelt en een gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen ontwikkelt. Daarbij wordt aandacht besteed aan de individuele emotionele ontwikkeling van ieder kind. De sfeer op de kinderopvang straalt rust, ruimte, regelmaat en vriendelijkheid uit. We zijn huiselijk ingericht en streven ernaar een aanvullend thuis te zijn. Naarmate de kinderen ouder worden, wordt er meer aandacht besteed aan het ontwikkelen van het groepsgevoel, de omgang met elkaar en de verantwoordelijkheid van elk kind individueel.

3.2.3 Cognitieve ontwikkeling

Voor een baby die brabbelt is al heel wat beheersing van mond, tong en stembanden nodig om bepaalde klanken te kunnen laten horen. Een baby leert door een reactie te geven op het spreken van anderen zelf geluid te produceren. Ze proberen daarbij al snel te imiteren, zowel in klank als in intonatie. Door middel van herhalings spellen kan men snel opmerken dat de baby zijn stemgeluid meer onder controle krijgt. Ze leren intonatiepatronen herkennen en imiteren. Een belangrijk cognitief inzicht is begrijpen dat de woorden die gesproken worden iets betekenen en dat ze verwijzen naar mensen, dingen, gevoelens en gebeurtenissen. Een ouder kind (peuter/kleuter) vraagt hulp en uitleg door middel van taalgebruik. De pedagogisch medewerker speelt hierin een actieve rol door veel tegen het kind te praten. Zang, voorlezen en spelletjes met klanken en geluiden werken hierin stimulerend. Kinderen verruimen hun wereld door nieuwe ontdekkingen. Zij willen de wereld om hen heen begrijpen: hun sociale wereld, hun gevoelswereld, de natuur en de dingen zelf.

Belangrijke competenties hierbij zijn:

1. Ontdekkingsdrang
2. Zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen, oorzaak en gevolg, logisch denken
3. Ordenen, meten, tellen, verzamelen van vertrouwde dingen en materialen
4. Geconcentreerd spelen en vasthouden aan een plan, doorzettingsvermogen
5. Het begrijpen en benoemen van emoties, zowel van zichzelf als van anderen

Bij Kiekeboe Kinderopvang besteden we veel aandacht aan de wereld van het kind. Door met het kind te praten geven we duidelijkheid en orde. Door te benoemen en te herhalen wordt het kind uitgedaagd om na te denken en te verwoorden. We bieden materiaal aan, zoals kleuren en vormen waarmee het kind oefent in het benoemen van zijn gedachten.

3.2.4 Creatieve ontwikkeling

Wij bieden de kinderen verschillende soorten knutselmaterialen aan zoals tekenen, verven en beeldende uitingen. Ook activiteiten zoals dans en muziek wordt aangeboden. Verkleedkleden geven de kinderen de mogelijkheid om zich in een rollenspel in te leven in alles wat ze willen zijn. Belangrijk is te laten zien dat het kind gewaardeerd wordt en de ruimte krijgt om zichzelf te zijn en zich te ontplooien.

3.2.5 Ontwikkeling identiteit en zelfredzaamheid

Het kind krijgt gaandeweg het besef dat het een eigen persoon is, met een eigen karakter en eigen kwaliteiten. De pedagogisch medewerker speelt hierin een belangrijke rol, door het kind te waarderen en te bevestigen en op een open manier te benaderen. Door het noemen van bijvoorbeeld eigen naam en achternaam krijgt het kind identiteitsbesef. Gaandeweg zullen kinderen steeds meer dingen zelf kunnen en willen doen. De pedagogisch medewerkers bieden hier ondersteuning bij en zullen het kind aanmoedigen zelf dingen te doen. Hierbij kunt u denken aan het zelf vasthouden van een drinkbeker, of zelf de jas en schoenen aandoen.

3.3 Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie

De sociale en emotionele ontwikkeling is niet los van elkaar te zien, immers in contact met anderen ontwikkelen emoties zich. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling van een kind is dat het zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving waartoe het behoort. Kinderen komen op onze kinderopvang in contact met andere kinderen en leren zo om te gaan met elkaar. Ze leren zelfstandig te zijn en ze leren de gemeenschapsregels kennen (manieren en omgangsvormen). De pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen in het contact en omgang met elkaar. Het begrip 'sociale competentie' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden zoals:

1. Zich in een ander kunnen verplaatsen, b.v. door op de beurt te wachten bij de glijbaan
2. Kunnen communiceren, b.v. kenbaar maken wanneer 't moet plassen
3. Samenwerken en anderen helpen, b.v. de pedagogisch medewerker helpen met klaarzetten van lijm of fruit
4. Conflicten voorkomen en oplossen door er b.v. een grapje over te maken of inzicht te geven door een alternatief te bieden
5. Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid, b.v. een jonger kind iets voordoen.

Zelfredzaamheid en de mogelijkheid tot het uiten van gevoelens en wensen is van groot belang. Kinderen kunnen beter samenspelen naarmate ze beter communiceren. De kinderen leren met elkaar samen te werken, en wanneer ze iets willen hebben geven ze dit aan, bv. door samen een plan te maken, blok op toren van een ander kind te leggen, elkaar te aaien, gevallen puzzelstukje op te rapen etc. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen om naar elkaar te leren luisteren en moedigen aan om zelf situaties op te lossen. Onder andere door gedrag te oefenen met een rollenspel 'in het winkeltje' of met verkleedkleden na te spelen, een verhaal te vertellen en hierbij die bewegingen te maken die in het verhaal passen. Kinderen leren veel door interactie met leeftijdsgenoten: van het zien kan je leren en gedrag imiteren door te zingen, te stampen, geluiden van dieren na te doen, elkaar geen pijn te doen. Het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt de kinderen een leefomgeving voor het opdoen van sociale competenties en zich zo te ontwikkelen tot evenwichtige personen. B.v. door het verschil tussen 'mij en de ander te leren kennen. De pedagogisch medewerkers begeleiden/coachen op een niet dwingende wijze, meer van 'kom, dat gaan we samendoen'. Het sociaal gedrag wordt o.a. geoefend door groepsspelletjes, op je beurt wachten.

3.4 Het bieden van de kans om waarden en normen eigen te maken

Kiekeboe Kinderopvang hecht waarde aan bepaalde normen en waarden. Wij willen dat er voor iedereen tijd genomen wordt. De normen 'samen delen' en 'samen spelen' achten wij eveneens van groot belang. Verder willen we de kinderen meegeven dat iedereen er mag zijn. Elk kind (mens) is anders met zijn uiterlijkheden en zijn karakter, maar we zijn allemaal mens! Wij laten iedereen in zijn eigen waarde. We leren de kinderen dat wij niet alleen zijn in de groep en in deze wereld. We houden rekening met elkaar en met elkaars gevoelens. We hebben elkaar nodig om iets te bereiken. Ook leren we de kinderen verantwoordelijkheid te dragen. Kinderen hangen, waar mogelijk, zelf hun jas op, zorgen ervoor dat de groep is opgeruimd en helpen soms met het schoonmaken. Door kinderen het gevoel te geven dat ze zelf actief kunnen nadenken over wat ze willen doen (keuzes laten maken) leren wij hen dat we ze respecteren. Natuurlijk geven wij zelf het goede voorbeeld. De pedagogisch medewerkers zijn zich er terdege van bewust hoe groot hun invloed is als voorbeeld voor de kinderen. Hoewel wij de mening van kinderen respecteren moeten kinderen wel leren dat er grenzen zijn. Wij zien er op toe dat een ander geen pijn wordt gedaan, niet fysiek, maar ook niet psychisch. Lichamelijk geweld wordt niet getolereerd. Ook geestelijk geweld als pesten of ander verbaal geweld wordt niet geaccepteerd.

4 Pedagogisch handelen

4.1 3 Kerngebieden

Ons pedagogisch handelen heeft als doel het bieden van emotionele veiligheid en het stimuleren van de persoonlijke en sociale ontwikkeling van het kind. Daarnaast vinden wij het belangrijk om de kinderen normen en waarden bij te brengen die van belang zijn bij het opvangen van kinderen met een andere afkomst, religie of sociaaleconomische status.

Hieronder wordt beschreven hoe wij aan deze uitgangspunten in de praktijk vormgeven binnen Kiekeboe Kinderopvang. Er zijn drie kerngebieden die onze aandacht hebben, nl:

- Emotionele veiligheid;
- Persoonlijke en sociale competenties;
- Overdracht van normen en waarden.

4.1.1 Emotionele veiligheid

Om zich optimaal te kunnen ontwikkelen heeft een kind vertrouwen nodig in zichzelf en in zijn omgeving. Pas wanneer een kind voldoende vertrouwen heeft in zichzelf, zal hij nieuwe dingen uitproberen en volhouden als het niet direct lukt. Het kind heeft ervaringen nodig die hem bevestigen in zijn eigen kunnen. Het is ook belangrijk dat het kind vertrouwen heeft in andere mensen. Een kind moet erop kunnen rekenen dat volwassenen hem steunen wanneer dat nodig is. Om een kind zich veilig te laten voelen spelen we in op de behoeftes van een kind. Door goed te kijken en te luisteren naar een kind komen we erachter wat het ons wil vertellen. Op die manier zijn we in staat om goed te reageren op het gedrag van een kind en krijgt het vertrouwen in ons.

Baby's

- We zijn ons sterk bewust van de behoeftes van baby's. Baby's zijn gevoelige wezentjes die non-verbaal veel mee krijgen van hun omgeving. Er is in hun gevoel nog geen scheiding tussen binnen- en buitenwereld.
- Zijn of haar hechting is erg belangrijk. De kinderopvang houdt gedurende de eerste opvangperiode de directe verzorging geheel in eigen handen van vaste pedagogisch medewerkers. We knuffelen graag, de baby leert zo een warm gevoel, geur en aanraking (her)kennen. We worden een bekend en vertrouwd deel van zijn/haar wereld.
- We nemen voor alles de tijd en maken oogcontact tijdens het voeden. We zijn helemaal aanwezig voor de drinkende baby. We doen er alles aan om de omstandigheden zo te maken

dat we onverdeelde aandacht kunnen geven. We proberen een haastig gevoel en onrust te voorkomen tijdens het voeden. We erkennen het belang van rust en regelmaat.

- Ten alle tijden vertellen we hardop aan de baby wat we doen. We geven de baby de prettige ervaring van stem- en taalgebruik in de communicatie. Dit is goed voor de taalontwikkeling en voor het gevoel van veiligheid. Bijvoorbeeld bij het verschonen; Door de koude billetjes te benoemen bij het afdoen van de luier en aan te kondigen dat na het schoonmaken weer een warme luier komt, gaat het kindje een ritme in de gebeurtenissen ontdekken. We noemen vaak de naam van het kindje en hebben bij het praten veelvuldig oogcontact. Door goed te kijken naar het gedrag van de baby, vertelt een baby ons precies wat er nodig is. We zijn voorspelbaar en dit geeft een baby een veilig gevoel.
- We hebben speelgoed op het dagverblijf wat geschikt is voor baby's. Speelgoed kan ook een schoon leeg boterkuipje zonder scherpe randjes zijn, waar iets in kan. Het mooiste speelgoed zijn we zelf. We zingen liedjes, we spelen kietelspelletjes (er komt een muisje aangelopen.....voorspelbaarheid: ik kom en ik ga, ik kom weer terug en ik.....)
- De baby speelt op een plek waar het ook veilig is t.a.v. omvallende blokkentorens, gestoei etc.
- We zorgen ervoor dat de baby geen lichamelijke activiteiten ondergaat, waar het kindje nog niet aan toe is. Buiten zijn is goed voor alle kinderen, bij een baby speelt het weertype echter een grotere rol.
- We zijn op de hoogte van het 'slaapritueel' en de gewone dagindeling van het kindje thuis. Binnen de mogelijkheden die we hebben, proberen we deze zoveel mogelijk te laten lijken op elkaar, zonder op de ouders te hoeven lijken als persoon. Zodra wij ons zelf zijn, geeft dat ons en ook het kindje het meeste rust. (voorspelbaarheid) Ook leert de baby ons dan echt kennen zoals we zijn, dit is goed voor de hechting.
- We weten dat een 'huilbaby' het vaak fijn vindt om in de draagzak bij je te zijn en indien noodzakelijk en mogelijk zullen we daar gebruik van maken. We weten dat een voorwaarde daarbij is, dat we ons er zelf rustig bij moeten kunnen voelen (om onze rust in direct contact op de baby over te kunnen brengen).
- We geven het eerlijk aan, naar de ouders toe, als het ons niet lukt om een kindje te geven wat het nodig heeft. Dat zegt niets over onze kwaliteiten of over de kinderopvang. Het zegt ook niets over het kindje, hooguit over de combinatie met de kinderopvang.

Dreumesen en Peuters

- We realiseren ons dat een dreumes en peuter een gevoel van veiligheid haalt uit grenzen en voorspelbaarheid. De veelheid van ervaringen die het ontdekken van de buitenwereld het kind geeft, het ontdekken van zijn eigen plek daarin, kan dezelfde soort verwarring geven als kinderen in de puberteit die hun identiteit en de 'grote wereld' aan het onderzoeken zijn. Door een veilige omgeving te bieden kan de dreumes en peuter zich veilig ontwikkelen.
- We maken een stabiele, duidelijke liefdevolle omgeving waarin het kind zich kan hechten, vaste grond onder de voeten heeft (duidelijke grenzen) in deze belangrijke periode.
- We hebben een vaste dagindeling. Omdat een peuter nog geen klok kan kijken, zijn de dagelijkse gebeurtenissen voor hem een oriëntatie in tijd. Eerst dit, dan dat, dan etc. Dan komt mama/papa!
- We noemen het kind bij de naam en maken oogcontact bij het aanspreken
- We zijn duidelijk en consequent in het benoemen wat niet mag en geven daarbij meteen aan wat wel mag. Onze regels mogen best verschillen van die van de ouders. We passen ze consequent toe.
- Emoties krijgen de ruimte, ze mogen er zijn. We proberen ze niet op te lossen door de dreumes of peuter een belofte te doen (straks mag je....). Verdriet mag uitgeuild worden, boosheid mag uitgeleefd worden (slaan op een trommel, springen, even stampen, rennen,

buiten etc.) We benoemen de emotie naar het kind toe en geven het daarmee bestaansrecht. We leiden alleen af zodra het kind erin blijft hangen.

- We leren de lichaamstaal van het kindje lezen, verbaal uiten is voor het kind vaak nog moeilijk.
- Dreumesen en peuters hebben een enorme bewegingsenergie die geuit moet worden. Het ene kind heeft dat meer dan de ander. Door een vrije speelruimte of door naar buiten te gaan kunnen de kinderen hun energie kwijt. Dreumesen en peuters leren door ‘naspelen’. Op het kinderdagverblijf hebben wij spullen die kinderen hierin stimuleren.
- In hun onderzoek t.a.v. de buitenwereld ontwikkelen dreumesen en peuters een sterk gevoel van ‘echtheid’. De boodschappen komen eerder via het gevoel binnen dan verbaal. Zodra we een grens aangeven moeten we daar volkomen achter staan. Twijfel wordt opgevangen, ook irritatie die te maken heeft met wat we zelf ervaren hebben als kind. (bijvoorbeeld: mocht je zelf vroeger je mening niet zeggen, dan kan die oude ervaring pijnlijk aangeraakt worden door een mondig kind).
- Dubbele boodschappen brengen peuters in verwarring. Daar proberen we zoveel mogelijk alert op te zijn. Onze taal en lichaamstaal zijn in overeenstemming.

4.1.2 Persoonlijke- en sociale competenties

Ontwikkeling is iets wat in het eigen tempo op de eigen manier van het kindje plaatsvindt. Tijdens die ontwikkeling kun je wel vaardigheden aanleren waaraan het kind in de specifieke ontwikkelingsfase toe is. Ontwikkeling is een PROCES, wat betekent dat elke stap gemaakt moet worden en elke fase doorleefd (we weten bijvoorbeeld dat het overslaan van kruipen, invloed heeft op later het ruimtelijke inzicht)

4.1.2.1 Motorische ontwikkeling

Bij kinderen vindt een ontwikkeling plaats op het gebied van grove motoriek, fijne motoriek en zindelijkheid...enz. Het is belangrijk voor ons om goed op de hoogte te zijn van wat een kind aankan en wat niet, wat het kind probeert en wat nog niet. Op het gebied van de grove motoriek weet een kind met zelfvertrouwen meestal zelf goed wat het aankan of niet aankan. Bij zelfonderschatting zullen we zonder druk stimuleren (uitdagende/ uitnodigende omgeving). Zodra een kind iets nieuws probeert, kunnen we redelijk inschatten of het kind dat aankan. In ieder geval staan we er zonder angstig te zijn naast, om in te grijpen indien nodig, tot we gezien hebben dat het veilig kan. Belangrijk is bij de lichamelijke ontwikkeling (maar ook bij de sociaal- emotionele ontwikkeling) hoe de zintuiglijke ontwikkeling verloopt. Als baby al proeft, ziet, betast, hoort, ruikt het naar hartelust. Dat vertelt hem alles over de omgeving, de eigen beleving ervan, het contact met het eigen lichaam. De baby, en later de dreumes en peuter, krijgen via de zintuigen een idee van de aard der dingen. *(Bijvoorbeeld: in een berg zand springen voelt anders dan op de tegels, suiker smaakt anders dan zout, de zachte knuffel voelt anders dan een stapelblok, mama ruikt anders dan het kinderopvang ruikt enz...)* Omdat het zo belangrijk is om contact met het lichaam te blijven behouden in het verdere leven, blijft ‘het experiment’ ofwel ‘ervaren’ belangrijk, ook in de basisschoolleeftijd.

4.1.2.2 Taalontwikkeling

De taalontwikkeling van een kind begint al op zeer jonge leeftijd. Voordat het namelijk zelf gaat praten leert het geluiden uit de eigen taal te herkennen. Een hele jonge baby neemt alle geluiden in zich op. Het begint ook zelf geluid te maken, van kirren en kraaien tot brabbelen. Na verloop van tijd zal het woorden gaan zeggen en nog later twee- en meer-woord-zinnen gaan produceren. Het belangrijkste in het stimuleren van de taalontwikkeling is onze communicatie met de kinderen. Dat begint al bij de baby's met het benoemen van handelingen, keuzen en geruststellen. Bij de peuters zetten we deze stimulering voort met duidelijkheid, beslistheid en een vriendelijke toon. We praten in normale taal met de kinderen. Dat wil zeggen dat we niet onnodig verkleinwoorden, vervormingen of kromme zinnen gebruiken.

Voor alle leeftijden geldt, dat we de associatie TAAL- PLEZIERIG, INTERESSANT in stand houden. Begonnen bij de baby's met benoemen en keuvelen en geruststellen, zetten we datzelfde voort met duidelijkheid, consequentheid, vriendelijke toon bij de peuters. De taalontwikkeling gaat hand in hand met de sociaal- emotionele ontwikkeling.

Kinderen communiceren ook met ons via hun creatieve uitingen, spel, muziek, beweging/ dans, lichaamstaal. Door de kinderen hierin te observeren en naar hen te 'luisteren', breiden we onze communicatie met de kinderen uit. Zo hebben we veel meer, dan alleen woorden, tot onze beschikking in het contact.

Om de kinderen taal aan te leren maken we gebruik van het zingen van liedjes, boekjes voorlezen, spreken in korte zinnen, overeenstemming van taal en lichaamstaal, vertellen en luisteren. We laten de kinderen bijvoorbeeld horen hoe je vraagt even iets aan te geven, of je er even langs mag, of je iets mag hebben etc. Ook wordt er regelmatig gezongen en voorgelezen.

We corrigeren verkeerd taalgebruik indirect door iets op de goede manier te herhalen. We verbeteren de kinderen niet direct, omdat dit het zelfvertrouwen van het kind kan schaden en dit ten koste kan gaan van de verdere taalontwikkeling.

Voorlezen is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Je kunt er eigenlijk niet vroeg genoeg mee beginnen. Een kind tussen de 1 en 2 jaar kan 10 woorden per dag leren. Een kind met een "gestimuleerde" woordenschat kent duizenden woorden meer dan een "niet gestimuleerd kind". Tevens brengt voorlezen een bepaalde veiligheid en rust met zich mee. Belangrijk is het juiste boekje op de juiste leeftijd af te stemmen. Zo hebben kinderen tot 2 jaar nog voldoende aan boeken met plaatjes en begin je na 2 jaar met korte verhalen. We praten in normale taal met de kinderen. Dat wil zeggen dat we niet onnodig verkleinwoorden, vervormingen of kromme zinnen gebruiken. Noem een hond geen woef maar gewoon hond. Ook al zegt een kind zelf: "woef" dan betekent dat niet dat hij niet weet dat het een hond is. Hij kan alleen het woord nog niet zeggen. Moeilijke woorden kunnen gewoon worden benoemd. Kinderen pakken veel meer op dan wij denken. Een kind zal het woord niet meteen begrijpen. Het pakt woorden van zelf op als het daar aan toe is.

We nemen de tijd voor voorlezen en proberen de aandacht van een kind vast te houden. Dit doen we door middel van stemintonatie, mimiek, het betrekken van de kinderen in een verhaal en door geluiden te maken.

4.1.2.3 Creativiteit

Kinderen ontwikkelen hun verstand en cognitieve vermogens beter als zij creatief zijn. Ook kunnen emoties een plaats krijgen in creatief spel. Bovendien zijn kinderen tot acht jaar bijzonder ontvankelijk voor zintuiglijke prikkels en zijn zij nog volop bezig deze te ontwikkelen. Creatieve activiteiten zijn bij uitstek het middel om dit te stimuleren.

Creativiteit is niet alleen knutselen. Ook in ander spel komt creativiteit naar voren. Bijvoorbeeld bij het 'doen-alsof-spel' of bij het spelen met constructiemateriaal. Kinderen kunnen alle vormen van creativiteit beoefenen, ongeacht hun leeftijd. Wel doen ze dit allemaal op hun eigen niveau. Creatief zijn is voor kinderen een vorm van spel als alle andere. Zij willen plezier maken, overtollige energie kwijt, vaardigheden oefenen of emoties verwerken. Door zich creatief te uiten, kunnen zij grip op de werkelijkheid krijgen.

4.1.2.4 Emotionele ontwikkeling

We willen de kinderen leren omgaan met hun gevoelens en die van anderen. Zoals bijvoorbeeld: angst, boosheid, blijdschap en teleurstelling. Het is voor hen soms nog moeilijk om die gevoelens te verwoorden en te begrijpen. Ook moeten ze nog leren welke uitingen van emoties geoorloofd zijn en welke niet. Op het kinderdagverblijf doen zich situaties voor die de kinderen emotioneel doen reageren. Daar wordt serieus op ingegaan en het kind wordt geholpen die emoties op te vangen. Dit

is alleen mogelijk als het kind zich veilig en vertrouwd voelt. De pedagogisch medewerker moet een sfeer scheppen, waarin dit mogelijk is.

We benoemen de emoties die we waarnemen, zodat het kind weet dat het begrepen wordt. Door gevoelens te erkennen en te laten merken dat we het goed vinden dat het kind deze emoties uit, geven we het kind een veilig gevoel en durft het zich te uiten.

Natuurlijk zijn er grenzen met betrekking tot het uiten van gevoelens. Een kind dat boos is mag best mopperen en een keer flink stampvoeten, maar er wordt geen geweld gebruikt naar anderen en er mag ook niets kapot gemaakt worden. Kinderen kunnen van boosheid of verdriet ook overstuur raken. Wanneer we dat waarnemen laten we het kind even uitrazen en proberen het daarna af te leiden en te kalmeren.

Naast de dagelijkse emoties zijn er ook nog de emoties die worden opgeroepen door bijzondere situaties die een kind meemaakt. Bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje, ziekte in het gezin, een scheiding of overlijden in de directe omgeving van het kind. Als team realiseren wij ons dat deze situaties veel invloed kunnen hebben op het welzijn van het kind, maar ook op het functioneren van de groep als geheel. Wij vinden het dan ook belangrijk dat we de tijd nemen om dit met het kind en de groep te verwerken. Er wordt over gesproken en bijvoorbeeld een passend verhaaltje voorgelezen. Ook zal er met het betreffende kind over gesproken worden wanneer het daar behoefte aan heeft. Sommige kinderen praten graag, anderen verwerken deze gebeurtenissen liever in hun spel. Ouders worden ervan op de hoogte gesteld wanneer zich een dergelijke situatie voordoet, zodat zij voorbereid zijn op eventuele vragen van hun kinderen. Op die manier kunnen zij hier ook thuis op inspelen.

4.1.2.5 Sociaal- emotionele ontwikkeling

Het begeleiden en leren van peuters op sociaal gebied gebeurt door voorbeeldgedrag en duidelijke gedragsregels die op het niveau van het kind worden gecommuniceerd. We benoemen emoties en geven ruimte om ze te ervaren. De peuter uit zich nog voornamelijk fysiek omdat hij verbaal nog niet zo ver is qua ontwikkeling. Om het kind hierbij te helpen geven we de peuter korte woordjes als voorbeeld om zijn grenzen te bewaken. Bijvoorbeeld 'nee' of 'stoppen' en we leren het kind in de ik-vorm te spreken; 'ik wil dit niet'.

Een peuter kan zich nog niet inleven in anderen. Maar door het omgaan met leeftijdgenootjes en pedagogisch medewerkers leert het kind wel de uitwerking van z'n gedrag op andere mensen kennen. Het kind leert het gevolg van zijn eigen gedrag kennen. Hierdoor krijgt het kind inzicht in zijn eigen gevoelens en gedrag en leert het gewenste alternatieven te gebruiken. Tevens leert het kind al vroeg de betekenis van delen, troosten, helpen, rekening houden met anderen en omgaan met conflicten.

Kinderen op het kinderdagverblijf spelen nog niet echt mét elkaar, vaak spelen ze naast elkaar. Beide kinderen zijn bijvoorbeeld een toren van blokken aan het bouwen, maar ze zullen niet samen een huis gaan bouwen van dezelfde blokken. Hiervoor zijn de kinderen nog te veel op zichzelf gericht.

Een goede basis in de sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen is het ondersteunen in het zelfvertrouwen. Teveel of juist te weinig vragen van het kind (*'dat doe ik wel even.'*) proberen we te voorkomen door het kind goed te observeren. Complimentjes werken alleen stimulerend als ze echt gemeend zijn, niet bedoeld om iets gedaan te krijgen van een kind. (*'echt 'zijn'*) Complimentjes voor wat het kind kan, moeten in evenwicht zijn, met complimentjes voor wie het kind is. Dit laatste kan een knipoog, een glimlach, een aanraking zijn, zonder dat er een prestatie aan vooraf ging.

- Bij baby's ondersteunen we de sociaal- emotionele ontwikkeling door te communiceren als omschreven in het hoofdstuk "Baby's". Rust en regelmaat zijn belangrijk, evenals een 'emotieschone' omgeving.

- Bij dreumesen en peuters vindt de sociaal- emotionele ontwikkeling nog vooral plaats op emotioneel gebied. De peuter die nog bezig is zijn 'ik' te ontdekken, kan zich nog nauwelijks in de ander inleven. De ontwikkeling van het geweten is nog lang niet zover. Het begeleiden en leren op sociaal gebied gebeurt door voorbeeldgedrag, duidelijke gedragsregeltjes die op het niveau van het kind worden gecommuniceerd. (zie ook taalontwikkeling). We benoemen emoties en geven ruimte om ze te ervaren. De peuter uit zich nog voornamelijk fysiek omdat hij verbaal nog niet zo ver is qua ontwikkeling. We geven de peuter korte woorden als voorbeeld om zijn grenzen te bewaken. (bijvoorbeeld 'nee' of 'stoppen') leer hem in 'ik vorm' ('ik wil dit niet...') Als iets niet mag, leggen we kort uit waarom iets niet mag.
- De peuter kan zich al een beetje verplaatsen in het gevoel van een ander kind, en 'sorry zeggen' krijgt al een heel klein beetje betekenis. Kinderen krijgen eerst de ruimte om de emotie te ervaren en te uiten, voordat we van ze vragen om erover te praten. Natuurlijk binnen bepaalde grenzen (boos op de grond stampen kan, iemand schoppen kan niet). Door het gevoel te benoemen geven we het kind erkenning van het boos of verdrietig zijn (*'ik zie dat jij boos bent'*) We leggen nog steeds uit waarom iets niet mag, maar luister ook goed naar de mening van het kind. Soms kan dat aanleiding zijn om iets te heroverwegen. We stellen ons zelf namelijk regelmatig de vraag: "waarom doen we het zo, en kan het ook anders"?

4.2.1.6 Seksuele ontwikkeling

Vanaf een jaar of 2½ krijgen veel kinderen een grote belangstelling voor de (verborgen) geslachtsdelen van mensen. Dat begint met het ontdekken van de eigen geslachtsdelen. Daarna worden kinderen ook nieuwsgierig naar hoe andere kinderen eruit zien. En wat blijkt: een kind van een ander geslacht ziet er anders uit!

De behoefte van kinderen om elkaar bloot te zien en soms ook de geslachtsdelen van elkaar aan te raken, is een volkomen normaal onderdeel van hun seksuele ontwikkeling. Bijna elk kind heeft weleens die behoefte en veel kinderen doen ook weleens (of meer dan eens) die spelletjes. Meestal blijft het dan bij kijken en aanraken, zoals in 'dokterje spelen', en soms gaat het verder. Ook op het kinderdagverblijf krijgen we met dit soort zaken te maken. Wanneer dit het geval is zullen wij de ouders van deze betrokken kinderen op de hoogte stellen. Onze visie is dat we het onderwerp niet mijden of geheimzinnig maken. Wel is er een grens in wat we toestaan. Uitkleden en elkaar aanraken staan we niet toe. We zullen er verder niet te veel aandacht aan schenken; het gaat binnen afzienbare tijd weer over. We zullen uitleggen dat je een ander kind geen pijn mag doen of dwingen. Door uit te leggen dat sommige mensen dat niet leuk vinden, leer je meteen wat de sociale norm is. We zullen de kinderen niet straffen. Ze doen namelijk niets fout of verkeerd. In plaats van straffen of boos worden zullen we ze proberen af te leiden (voorlezen, spel aanbieden, etc.). Als dit niet werkt zullen we op een rustige toon uitleggen dat we liever hebben dat ze een ander spelletje gaan spelen met elkaar. Deze fascinatie gaat over bij de meeste kinderen als ze een jaar of zes zijn, en het duidelijk is hoe iedereen eruit ziet.

4.1.3 Overdracht normen en waarden

Binnen ons kinderdagverblijf zijn dit belangrijke uitgangspunten met betrekking tot de overdracht van normen en waarden:

- We zijn met elkaar verantwoordelijk voor een goede sfeer;
- Kinderen dragen op hun eigen niveau verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen op de groep;
- We stimuleren de kinderen zoveel mogelijk elkaar te helpen en te troosten;
- Ieder kind mag zijn zoals het is en dat wordt zowel door de pedagogisch medewerkers als door de andere kinderen gerespecteerd.

Op deze wijze proberen wij, zodra we merken dat in een spel of in een gesprek vooroordelen naar voren komen, te reageren op de kinderen en op elkaar. Ook zijn we actief in het aanbieden van

roldoorbrekend speelgoed of het voorlezen of zingen van die verhalen en liedjes, die de kinderen duidelijk laten zien dat er keuzes zijn buiten de gebaande paden van bijvoorbeeld de traditionele gezinssamenstelling. We zijn erop attent dat we op geen enkele wijze negatieve meningen laten horen over bepaalde groepen in onze samenleving. Wel zijn we actief in het praten over verschillende groeperingen, met de bedoeling dat kinderen meer weten en daardoor minder snel geneigd zijn iets 'gek' en daarmee 'minder waard' te vinden.

In elke groep zijn regels die aangeven wat mag en niet mag, welk gedrag goed of fout is, wat beleefd is of wat juist onbeleefd. Deze regels geven aan wat binnen de groep geaccepteerd wordt en wat niet. Als kinderdagverblijf zijn we ons bewust van de bestaande vooroordelen omtrent geloof, etniciteit, sociale klasse, sekse en seksuele geaardheid. Wij realiseren ons dat wij beïnvloed zijn door de omgeving waarin we opgegroeid zijn. Over al deze onderwerpen zijn in meer of mindere mate een aantal vanzelfsprekendheden ontstaan die kant nog wal raken. We proberen kritisch te staan tegenover deze meningen en het gedrag dat eruit voortvloeit. Bij kinderen proberen we actief te voorkomen dat vooroordelen ontstaan, juist omdat kinderen van nature nieuwe dingen open tegemoet zullen treden. De belangrijkste normen en waarden zullen we als team ook uitdragen.

4.1.4 Corrigeren en belonen

Centraal in ons beleid staat tevens de positieve benadering van het kind. Dit komt tot uiting door de kinderen te belonen, stimuleren, naar ze te luisteren en ze te respecteren.

Bij conflicten laten we beide kinderen hun verhaal vertellen en kijken we wat we eraan kunnen doen. Wanneer kinderen elkaar pijn hebben gedaan moeten ze 'sorry' zeggen en een handje geven. Kinderen onder de vier jaar kunnen zich nog niet inleven in de gevoelens van een ander kind. We benoemen het wel, maar verwachten niet dat een kind dan begrijpt wat die pijn voor het andere kind betekent. Het kind reageert op het feit dat de pedagogisch medewerker boos is, niet op het feit dat het andere kind pijn heeft. We laten twee kinderen die een conflict hebben, proberen het zelf op te lossen zodra we zeker weten dat ze dat ook kunnen. Bij twee kinderen van ongelijke sterkte (fysiek, verbaal, sociale vaardigheid, leeftijd, ontwikkeling) houden we goed in de gaten of de oplossing beide kinderen dient, eventueel begeleiden we.

We leren kinderen al vroeg over het begrip 'om de beurt' met iets uitdelen, bal-gooi-spelletjes etc. We maken gebruik van aftelversjes om te bepalen wie begint. Met gezelschapsspelletjes stimuleren we o.a. goed leren omgaan met winnen en verliezen.

Bij het corrigeren van het kind wordt niet het kind zelf afgekeurd, maar het gedrag. Het kind is niet stout, maar het gedrag is stout. Wanneer een kind iets doet dat niet mag, zullen we het kind daarop aanspreken (*uitleggen*). We zeggen dat het gedrag stout is en dat het kind het niet meer mag doen. Wanneer deze correctie niet voldoende is wordt het kind uit de situatie gehaald. Dit zorgt voor afleiding en vaak gaat een kind dan weer rustig verder met spelen. Kinderen kunnen indien nodig op de groep even apart op een nadenkstoel worden gezet (we waarschuwen 2x). Kinderen zitten het aantal minuten dat ze oud zijn op de nadenkstoel (bv 3 jaar is 3 minuten). Als dit echt niet werkt "je hebt van alles geprobeerd" is de gang een alternatief. Het is belangrijk om hierover (van tevoren) met de ouders van gedachten te wisselen.

Ter info: Waarom belonen? Een kind belonen voor goed gedrag, zorgt ervoor dat hij dit gedrag vaker zal laten zien. Goed gedrag belonen werkt beter dan stout gedrag corrigeren. Bij belonen leg je de nadruk op het gedrag dat je wilt zien. Bij corrigeren leg je de nadruk op het gedrag wat je niet wil zien. Een kind heeft beloningen nodig. Het is goed voor het gevoel van eigenwaarde en voor de band met een kind. Soorten beloningen: Stickerkaart, complimenten geven, een dikke duim, iets laten kiezen, juf helpen etc. Waar moet je op letten als je een beloning geeft? Zorg dat je direct een

beloning geeft, anders is een kind dit allang vergeten. Benoem het goede gedrag. Laat een kind duidelijk merken wát je precies zo goed vindt aan het gedrag. Dus niet “Wat lief van je” maar “Wat lief van je dat je Pien met de pop laat spelen.” Wanneer belonen? Het is niet nodig om een kind elke keer voor hele vanzelfsprekende zaken te belonen. Maar als je weet dat een kind moeite heeft met bepaald gedrag – bijvoorbeeld met dankjewel zeggen – beloon hem dan in het begin elke keer als hij dat gedrag laat zien. En geef hem meteen een complimentje. Als hij het gedrag heeft geleerd, is af en toe een compliment genoeg.

4.2 Wennen

Een goede start op het kinderdagverblijf is belangrijk voor het gevoel en de ontwikkeling van het kind. Daarom is er de wenperiode, zodat het kind en de pedagogisch medewerkers elkaar kunnen leren kennen.

De wenperiode heeft naast het doel van kennismaking nog een doel, namelijk het op elkaar afstemmen van het ritme van het kind thuis met het kinderdagverblijf (eetschema, slaapritme en gewoontes van het kind). Op die manier kunnen we onze manier van handelen zoveel mogelijk aanpassen op het kind en het zich op die manier zo veilig mogelijk laten voelen.

Een wenperiode omvat één of meerdere dagdelen, afhankelijk van de behoefte (en leeftijd) van het kind en afhankelijk van de behoefte van de ouders. In dezelfde periode vindt het intakegesprek plaats. We willen alles van het kind weten. Alles wat belangrijk kan zijn voor het zich thuis voelen, zoals: slaapritueel, speen, knuffels, eetgewoonten/ tafelmanieren, huisregeltjes, straffen/belonen etc. En noteren dat. We bespreken met de ouders in hoeverre we qua opvoeding en verzorging kunnen meegaan in hun wensen (om op één lijn te zitten). We zijn tijdens de intake eerlijk en duidelijk in wat wel en niet kan gedurende de opvang.

In de praktijk blijkt dat het wennen met een tweede kindje toch anders gaat. Het is belangrijk dat hier hetzelfde mee wordt omgegaan. We doorlopen dezelfde procedure en er kan zelfs gevraagd worden naar de ervaringen van het eerste kindje (als een eventueel verbeterpunt). Er zal aan de ouders verteld worden dat eerst het oudste kindje weggebracht wordt, om de rust op de babygroep te bewaken.

Wennen wordt gedaan door middel van extra aandacht en tijd te besteden aan een kind. De pedagogisch medewerkers nemen het kind wat vaker op schoot of gaan naast hem/haar zitten. Bij peuters kan het vertrouwen geven door het kind letterlijk aan de hand te nemen, als een wenkindje gaat huilen als iemand wegloopt bijvoorbeeld mee naar de keuken te nemen om te helpen.

Wanneer het wennen met een kindje absoluut niet goed gaat, zullen wij met de ouders om de tafel gaan. We zullen samen naar een oplossing zoeken. Dit kan betekenen dat de dagdelen uitgebreid moeten worden (als het bijvoorbeeld maar één dagdeel komt) of dat het kindje voortaan op een andere dag komt (rustiger). Wanneer de situatie niet verbetert moeten wij ons afvragen of het kindje wel geschikt is voor het kinderdagverblijf.

Kinderen die overgaan naar een andere groep moeten ook wennen. De pedagogisch medewerkers van de groepen stellen samen een wenschema op. Dit schema wordt uiteraard aan de ouders voorgelegd. De pedagogisch medewerkers op de nieuwe groep zullen het kind(je) extra zorg en aandacht geven. Wij zullen de ouder gedurende deze wenperiode informeren over het verloop hiervan. Wanneer mogelijk gaat het kind(je) samen met kinderen van de eigen groep wennen. Uiteraard is een ouder van harte welkom om ook even een kijkje te komen nemen op de nieuwe groep. Wanneer een kind(je) definitief overgaat zal er een overdrachtsgesprek plaatsvinden met de pedagogisch medewerkers van de oude groep en de nieuwe groep.

4.3 Brengen en halen

We willen graag dat de ouders ruim op tijd het kindje komen brengen, zodat er geen stress is vanwege het zich haasten. Ouders zeggen duidelijk tegen het kindje dat ze gaan werken, dat het kindje bij ons mag spelen, ze hem/haar straks weer op komen halen. De ouders geven dan een knuffel en een kus en wij zwaaien met het kindje papa en/of mama uit. Er zijn peuters die zichzelf al erg groot vinden en alleen willen zwaaien. De pedagogisch medewerker zal vanaf een afstand toezicht houden. Wij vinden dit een belangrijk moment van de dag. We stellen het ook op prijs dat ouders hier even de tijd voor nemen. Afscheid nemen is soms moeilijk, maar schept wel duidelijkheid. Wij vinden het ook belangrijk om bewust afscheid te nemen. Als dat in het begin niet werkt, kan afleiden met speelgoed helpen. Soms is het ook niet erg als een kindje even huilt. Het is soms een fase en het leert vanzelf dat mama/papa echt weer terugkomt. Afscheid rekken (schuldgevoel) door ouders maakt afscheid moeilijker voor het kind. Indien nodig zullen we ouders dat ook uitleggen. Als het kindje de eerste keer huilt is dat heel natuurlijk, dan stellen we hem/haar gerust en gaan iets leuks met het kindje doen. *Wanneer het afscheid nemen niet zo makkelijk verloopt, houden we dit het liefste zo kort mogelijk. Op deze manier proberen we de stress rondom deze momenten tot een minimum te beperken.*

Soms komt er pas in een later stadium een periode met moeite met afscheid nemen. Met de juiste aandacht hiervoor van onze kant en van de ouders, gaat deze periode gewoon weer voorbij. Ouders mogen altijd bellen over hoe het gaat. We doen eerlijk verslag.

Zodra het kindje opgehaald wordt, kan er wat verwarring bij het kind ontstaan over wie nu de autoriteit is. Zodra mama of papa er is, hebben zij het weer voor het zeggen, tenzij anders afgesproken. We geven duidelijkheid aan het kind hierover. We praten met de ouder de dag door en hebben belangrijke dingen voor ze opgeschreven (voeding, slapen, spel, leuke uitspraken). Ofschoon het meestal tegen sluitingstijd is, proberen we het zo te organiseren dat de stress beperkt wordt.

Het kan weleens voorkomen dat kinderen gehaald worden door oudere broers/ zussen. Wanneer zij tussen de twaalf en achttien jaar zijn is het de bedoeling dat ouders hiervoor tekenen. Ten alle tijden ligt de verantwoordelijkheid bij ouders. Broers/zussen onder de twaalf jaar mogen géén kinderen ophalen.

4.4 Huilen

Wanneer kinderen huilen van pijn of verdriet proberen we hen zo snel mogelijk te troosten. De manier waarop we dat doen hangt af van de behoefte van het kind. Het ene kind wil dan graag een knuffel, het andere kind heeft meer aan afleiding. Hier passen wij ons gedrag op aan.

Voor baby's is huilen het belangrijkste communicatiemiddel. Door te huilen maken ze bijvoorbeeld duidelijk dat ze honger hebben, moe zijn, pijn hebben, bang zijn of een vieze luier hebben. Wij proberen hier zo goed mogelijk op te reageren. Eerst achterhalen we wat de meest waarschijnlijke reden is dat de baby huilt. En vervolgens zullen we hierop reageren door het kind bijvoorbeeld de fles te geven of in bed te leggen. We doen ons uiterste best te zorgen dat het kind zich weer lekker voelt. Vaak hebben baby's ook een fase waarin ze veel wat huilerig kunnen zijn. Dit heeft te maken met het feit dat het kind dan meer wil dan het kan. Het frustrereert het kind dan zodanig dat het ook kan gaan huilen. Op zo'n moment proberen we een kind een beetje te steunen door het bijvoorbeeld te helpen zitten of voortbewegen. Maar vaak blijkt toch dat deze fase pas voorbij gaat als het kind dat daadwerkelijk zelf kan.

Ook peuters kunnen weleens verdrietig en hangerig zijn. Een extra knuffel of aai over de bol kan nodig zijn.

Kinderen mogen ook weleens huilen. Men is snel geneigd stil maar te zeggen.

Wij laten een kind soms lekker huilen, dat kan enorm opluchten bieden (*bijvoorbeeld bij afscheid nemen*). Soms is een kind verdrietig en kan de speen/knuffel troost bieden (*bijvoorbeeld als het moe*

begint te worden). Er zijn ook kinderen die erg gehecht zijn aan een speen/knuffel. Indien een kindje behoefte heeft aan zijn knuffel, zullen wij hem/haar deze niet ontnemen. We zullen dit stukje bij beetje proberen af te bouwen

4.5 Communicatie

De hele dag door wordt gecommuniceerd met de kinderen. Dit doen we op een eerlijke, rustige en duidelijke manier. Wanneer we tegen een kind praten zorgen we dat we de aandacht van het kind hebben. Dit doen we door het bij de naam te noemen en zo nodig even aan te raken. Als een kind snel afgeleid is pakken we het even bij de handen en zorgen dat het ons aankijkt. Bij een peuter is het heel belangrijk dat je duidelijk communiceert. We leggen uit waarom we iets vinden of doen. Wel is het belangrijk dat we deze informatie beknopt geven. Een peuter heeft niet het vermogen om naar een lang betoog van ons te luisteren en vervolgens ook nog te weten wat we hebben gezegd. Ook passen we onze informatie aan, aan het niveau van het kind, zodat het kind het begrijpt en weet waar het aan toe is.

De communicatie met een peuter is eenvoudiger dan die met een baby, aangezien een peuter ook terugspreekt. Bij een baby moeten we volledig af gaan op de lichaamstaal van het kind. Ook begrijpt het veel van wat wij zeggen nog niet inhoudelijk. Wel heeft het besef van de toon waarop we iets vertellen. Daarom vertellen we een kind, voordat we het optillen en (verzorgende) handelingen uitvoeren, rustig wat er gaat gebeuren. Als we dat elke keer doen leert een kind de rituelen van bijvoorbeeld het verschonen kennen. Op die manier schrikt het niet van onverwachte handelingen of bewegingen van ons.

Bij het communiceren met de kinderen houden we rekening met de volgende punten:

- *Baby's schrikken van onverwachte handelingen. Daarom vertellen we een baby wat we gaan doen, voordat we het oppakken en bijvoorbeeld de luier verschonen.*
- *Kinderen hebben de neiging om op trefwoorden met de klemtoon te reageren. We realiseren ons dat en leggen de klemtoon bij 'dat mag niet' liever op 'dat mag niet'. We kunnen misverstanden ook voorkomen door de woorden 'nee', of 'stoppen' te gebruiken. Kinderen luisteren graag naar ons als we tegelijkertijd zeggen wat wel mag. Keuzemogelijkheden geven in twee dingen die wel mogen, werkt goed om machtsrijd te voorkomen.*
- *Peuters hebben een 'luisterafstand' van ongeveer drie meter. Oogcontact, spreken op ooghoogte en even de handjes in onze handen nemen, helpen een peuter zich te concentreren op wat we te zeggen hebben.*
- *Peuters hebben nog niet altijd het inzicht dat dezelfde boodschap op een ander tijdstip, met een ander kind, in een andere ruimte ook geldt. Het vraagt van ons om een regeltje steeds te herhalen tot het natuurlijk gedrag geworden is.*
- *Peuters kunnen vaak nog niets met meerdere opdrachten, een voor een lukt wel. Hier houden we rekening mee door pas een nieuwe opdracht te geven als de eerste is volbracht.*

4.6 Beleid Vierogen principe Kiekeboe Kinderopvang

Kiekeboe Kinderopvang hanteert de volgende kritische factoren:

- Er zijn altijd één of meerdere pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep;
- Pedagogisch medewerkers gaan altijd met z'n tweeën (of meer) op stap met de kinderen;
- Pedagogisch medewerkers lopen regelmatig elkaars groepsruimtes binnen zonder kloppen;
- De leidinggevende komt regelmatig binnen in de groepsruimtes;
- Er zijn doorzichtige afscheidingen tussen groepsruimtes en gangen (niet bij iedere groep);

- Er is een doorzichtige afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimte. (niet bij iedere groep);
- Er zijn altijd audiovisuele middelen, zoals een babyfoon, in de slaapkamer;
- Regelmatig staan de deuren van groepsruimtes open;
- Als een kind naar het toilet gaat blijven de deuren open en wordt dit gemeld;
- Als er in de slaapkamer wordt gezeten door de pedagogisch medewerker blijven de deuren open;
- Er wordt een open aanspreekcultuur gehanteerd;
- Inzet stagiaires, in verband met meerdere ogen op een groep;

Kiekeboe Kinderopvang heeft de volgende doelstelling voor een open aanspreekcultuur

Een open aanspreekcultuur betekent dat medewerkers zich vrij voelen om elkaar aan te spreken op grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van de kinderen. Seksueel getinte uitingen tegen kinderen of het isolement zoeken met een kind vallen onder gedrag waarop medewerkers elkaar kunnen aanspreken. Soms zal het niet mogelijk zijn om het gedrag met de betreffende collega te bespreken. Dan moet het tot de bedrijfscultuur horen om de mening of gevoelens over het gedrag van een collega vertrouwelijk aan de leidinggevende of een ander (vertrouwens)persoon in de organisatie te melden.

De leidinggevende van de locatie kan een open aanspreekcultuur bereiken door:

- De veiligheid en het welbevinden van de kinderen als enige drijfveren te benoemen voor het aanspreken van de collega of een derde persoon. Daarbij moet expliciet vermeld worden dat het niet gaat om 'klikken'. Duidelijk moet zijn dat de zorg voor de veiligheid van alle kinderen de eerste taak is van alle pedagogisch medewerkers.
- Het thema te verbreden. Het verzoek om elkaar aan te spreken op vermoedens van seksueel misbruik is een te smalle en beladen basis. Het is beter om het thema te verbreden naar meer vormen van grensoverschrijdend gedrag, zoals schreeuwen tegen de kinderen, gebrek aan zorg voor de kinderen of juist over bezorgdheid. Het moet wel duidelijk zijn dat ook seksueel overschrijdend gedrag hierbij hoort.
- Het recht op weerwoord te benadrukken. Een medewerker die wordt aangesproken op grensoverschrijdend gedrag moet altijd de gelegenheid krijgen om uitleg of een andere mening te geven over het betreffende voorval.
- Het recht om je te vergissen te benadrukken. Het kan gebeuren dat de uitgesproken zorg bij nader inzien onterecht was. Dit hoeft niet erg te zijn als het goed wordt uitgesproken, waarbij benadrukt wordt dat het gebeurde vanuit de zorg voor de veiligheid van de kinderen.
- Vertrouwelijkheid te garanderen. Meldingen over een collega aan de leidinggevende worden in eerste instantie vertrouwelijk behandeld. De medewerker die zijn zorg over een collega heeft geuit zal niet worden genoemd als hij dat niet wil. Pas als er sprake is van ernstige vermoedens waarmee de leidinggevende naar buiten moet treden, kan de vertrouwelijkheid niet meer worden gehandhaafd.
- Open communicatie over seksualiteit te bevorderen. Met elkaar praten over seksueel misbruik kan alleen als je ook in staat bent om over seksualiteit in het algemeen te praten en een goed inzicht hebt in normaal seksueel gedrag. De pedagogisch medewerkers en de leidinggevende moeten zich op hun gemak voelen met het onderwerp en voldoende kennis hebben over de gezonde seksuele ontwikkeling van kinderen.
- Gelegenheid te geven om te oefenen in het geven van feedback. Bijvoorbeeld met een rollenspel over het aanspreken van elkaar op grensoverschrijdend gedrag. En door zelf het goede voorbeeld te geven.
- Ook het geven van positieve feedback aan elkaar te bevorderen en onderdeel te maken van de open aanspreekcultuur. De leidinggevende kan een pedagogisch medewerker vragen om gedrag van een collega te benoemen dat zij bewondert en graag zou willen overnemen.

Bijvoorbeeld: humor, energie, weten als je grens is bereikt en 'ik-boodschappen' aan de kinderen geven.

Een open aanspreekcultuur vormt de basis voor alle andere maatregelen om seksueel misbruik te voorkomen en te signaleren. Een open aanspreekcultuur is overigens geen protocol dat altijd gevolgd moet worden. Bij een ernstig vermoeden van seksueel misbruik zal een leidinggevende vaak onmiddellijk moeten handelen, bijvoorbeeld door de medewerker tijdelijk op non-actief te stellen. In dat geval is er geen gelegenheid voor weerwoord.

Binnen Kiekeboe Kinderopvang werken we de meldcode waarvan al onze pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn.

Tevens is het vierogen beleid opgenomen en geëvalueerd in beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Zodoende komt dit steeds als aandachtspunt terug.

Voor iedere vestiging is er nog een apart 4 ogenbeleid op locatieniveau. Deze is terug te vinden in het pedagogisch werkplan van de desbetreffende locatie.

5 Signalering en ontwikkelingsstimulering

Ieder kind heeft een mentor; dit is één van de pedagogisch medewerkers die voor het kind zorgt. De mentor volgt de ontwikkeling en is eerste aanspreekpunt voor ouder en kind.

5.1 Jaarlijkse observatie welbevinden

De kinderopvang heeft wat betreft het welbevinden van kinderen een signalerende functie voor het vroegtijdig herkennen van ontwikkelingsproblemen. Aan de hand van onderstaande ontwikkelingsgebieden wordt door middel van een observatie het welbevinden van het individuele kind bijgehouden en zo nodig gerapporteerd. In het pedagogisch werkplan wordt de concrete werkwijze besproken. De volgende punten komen aan de orde bij de observatie.

- Zo doe ik
- Zo beweeg ik
- Zo praat ik
- Welbevinden

De kinderen worden aan de hand van het kindvolgsysteem geobserveerd. Dit zal zijn wanneer het kindje, 5, 10, 15, 20, 26, 32, 38 en 44 maanden is. In de oktober worden er 10-minutengesprekken gepland.

Het observatieformulier wordt ook gebruikt wanneer wij enige zorg om een kindje hebben. Mochten er bijzondere resultaten uit deze observaties naar voren komen, dan wordt gekeken wat hier binnen het kinderdagverblijf mee gedaan zou kunnen worden en wat ouders hier eventueel mee zouden kunnen doen. Wanneer bijvoorbeeld een ontwikkelingsachterstand wordt gesignaleerd, dan kijken wij of we hier op de groep wat extra aandacht aan kunnen besteden. Ook adviseren wij ouders om verdere hulp te zoeken, wanneer wij dit nodig achten.

Indien wij ons zorgen maken om een kind, zullen wij dit altijd bij de ouders aankarten (niet alleen bij een 10 minuten gesprekje). Wij zullen onze zorg uitspreken bij de dagelijkse overdracht of tijdens een gepland gesprekje.

5.2 Piramide-methode

Kiekeboe Kinderopvang werkt, met uitzondering van het DroomKasteel, met onderdelen van de Piramide-methode. Het DroomKasteel werkt met Startblokken, hierover staat meer informatie in het pedagogisch werkplan van het DroomKasteel.

De Piramide-methode is ontwikkeld door het onderwijsinstituut Cito. Piramide is een methode voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), voor kinderen tussen 2,5 en 4 jaar die op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf zitten. Piramide biedt kinderen een veilige speel- en leeromgeving, waar ze zich goed kunnen ontwikkelen. Dankzij de duidelijke regels en rituelen en de vaste dagindeling weten de kinderen snel waar zij aan toe zijn en voelen ze zich snel op hun gemak. Piramide is een 'totaal-methode', dat wil zeggen dat er aandacht is voor alle ontwikkelingsgebieden van de kinderen. Door het werken met verschillende thema's komen deze ontwikkelingsgebieden aanbod. Een thema staat gemiddeld 4 weken centraal (oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen). Er worden bijvoorbeeld werkjes gemaakt met dit thema, verder is er spelmateriaal dat aansluit bij het thema en er worden bijvoorbeeld passende verhaaltjes voorgelezen. De thema's komen jaarlijks terug, maar telkens op een hoger niveau (baby/dreumes/peuter). Verder is er een vaste dagindeling binnen het Piramide-project. Op een gegeven moment kennen de kinderen deze dagindeling en dit geeft hen een vertrouwd gevoel. Ze weten wat er komen gaat; wanneer ze spelen, eten, verschoond worden en wanneer ze weer naar huis mogen.

Kiekeboe Kinderopvang heeft voor deze methode gekozen, omdat het structuur en duidelijkheid biedt in onze dagelijkse werkwijze. Zowel voor de kinderen als de pedagogisch medewerkers is de manier van werken bekend en dit geeft een vertrouwd gevoel. Ook biedt de Piramide-methode eenheid in de opvang van Kiekeboe Kinderopvang. Op alle locaties wordt door de pedagogisch medewerkers op dezelfde manier gewerkt.

Wij starten met Piramide op de babygroep. Ook de kleinere onder ons vinden het leuk om in een kring bij de pedagogisch medewerker te zitten, boekjes te lezen, te zingen of te spelen met schuim etc.

De Piramide-methode richt zich op acht ontwikkelingsgebieden:

- Ontwikkeling van de waarneming: Werken met alle zintuigen als voelen, proeven, ruiken, zien en horen aan de hand van aanschouwelijk materiaal. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het verder leren.
- Persoonlijkheidsontwikkeling: Werken aan zelfredzaamheid, zelfstandigheid, zelfcontrole en doorzettingsvermogen.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: Leren omgaan met gevoelens als blij, bedroefd, boos en bang; sociaal gedrag als weerbaarheid, samenspelen en coöperatief leren.
- Ontwikkeling van denken en rekenen: Omgaan met ordeaspecten als sorteren, classificeren (groeperen) en seriëren (in volgorde zetten); omgaan met getallen, tellen en vergelijken en het maken van eenvoudige operaties.
- Ontwikkeling van taal, lezen en schrijven: Communiceren met andere kinderen en met volwassenen, werken aan woordenschatuitbreiding, interactief voorlezen, voorbereiden op lezen en schrijven.
- Oriëntatie op ruimte, tijd en wereldverkenning: Werken aan ruimte- en tijdsbesef, het leren van ruimte- en tijdsbegrippen en het oriënteren op de wereld door het opdoen van ervaringen in de projecten.
- Motorische ontwikkeling: Grof motorische vaardigheden als springen, mikken, en dans als totaalbeleving; fijn motorische vaardigheden als teken- en schrijfmotoriek, zoals het omgaan met stiften, potloden, schaar, het schrijven van letters en cijfers.

- Kunstzinnige ontwikkeling: Beeldende ontwikkeling: werken met klei, verf, papier en textiel en beeldaspecten als kleur, vorm, licht en ruimte; muzikale ontwikkeling: werken met liedjes en muzikale elementen als maat, ritme, toonhoogte en toonsterkte.

Met de kinderen wordt er elke vier weken gewerkt aan een nieuw project waarin een thema centraal staat. Tijdens een project staan de ontwikkelingsgebieden centraal. Deze worden gestimuleerd doormiddel van knutselen, zingen, spelletjes en praten in de kring. Voor ieder thema wordt de ouderbrochure naar de ouders gemaild, op deze wijze kunnen ouders op de hoogte blijven van de inhoud en uitvoering van de betreffende thema's.

Wij vinden het belangrijk om 3+ kinderen extra uitdaging te bieden. Dit gebeurt op iedere locatie op een andere manier. Bij de meeste locaties vindt deze activiteit plaats op de gang of in een andere ruimte. Sommige locaties hebben zelfs een speciale 3+ hoek gecreëerd. Het komt er op neer dat de 3+ kinderen apart worden genomen voor een activiteit. Deze activiteit zal extra uitdagend en ontwikkelingsstimulerend zijn. Wij bemerken dat deze 3+ kinderen dat nodig hebben. Tevens ontdekken wij op deze manier hoever ze zijn in hun ontwikkeling en kunnen wij ze extra stimuleren voordat zij naar school toe gaan.

5.3 Voorleesbeleid

Lezen heeft een belangrijke functie in de verschillende stadia van de ontwikkeling van ieder kind. Lezen stimuleert niet alleen de spraak- en taalontwikkeling maar stimuleert tevens de fantasie, de rekenvaardigheden en ook de sociaal-emotionele vaardigheden door middel van de verborgen boodschappen, die in veel boeken zitten verwerkt. Het voorlezen van prentenboeken is belangrijk voor de taalontwikkeling van kinderen: ze leren nieuwe woorden, ze leren goed luisteren en ze leren praten over het boek. Door prentenboeken interactief voor te lezen, kunnen kinderen een aantal belangrijke principes voor het begrijpend lezen aanleren. Ze leren bijvoorbeeld hun voorkennis te activeren (wat weten ze zelf al over het onderwerp?) en hun ontluikende geletterdheid (beginnend lezen) wordt geactiveerd (waaronder verhaalbegrip). Centraal bij het interactief voorlezen staat steeds het stimuleren van de eigen (talige) inbreng van de kinderen. De inhoud van een prentenboek kan de ervaringswereld van kinderen vergroten of oplossingen bieden voor problemen waardoor kinderen meer grip krijgen op de wereld om hen heen. De inhoud kan het kind ook laten zien dat hij/zij niet de enige is die iets moeilijk vindt, iets niet kan of iets niet durft. Prentenboeken kunnen laten zien hoe een sociale situatie in elkaar zit. Het kind kan ontdekken wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen zichzelf en de hoofdpersoon, zowel qua karakter als sociaal gedrag. Prentenboeken kunnen bruikbare oefensituaties bieden en daarnaast leerzame elementen bevatten die de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen positief kunnen ondersteunen. Om voorlezen binnen onze locaties, maar ook thuis te stimuleren, hebben we een samenwerking met de bibliotheek. We nemen deel aan verschillende voorleesbevorderingsprojecten zoals "Voorlees ontbijt" en "Nationale voorleesdagen". Hierbij maken we gebruik van bijvoorbeeld boekenkoffer die elke week met een kindje mee naar huis gaat. En lezen we voor met de Kamashibai. Daarnaast hebben onze locaties een uitgebreide boekencollectie waaronder een collectie van boekstart. Via de nieuwsbrief houden we ouders op de hoogte over het nieuws van boekstart.

5.4 Overdracht naar de basisschool

Wij zorgen voor een goede overdracht naar school zodat doorgaande ontwikkelingslijn van het kind wordt gewaarborgd. Een goede overdracht van relevante informatie over kinderen kan bijdragen aan een doorgaande ontwikkelingslijn en vroegtijdige leerlingenzorg.

Met een overdracht gaat er geen kostbare tijd verloren bij het onderkennen van (eventuele) ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen. Een middel hiertoe is een warme overdracht wanneer een kind naar school gaat.

Het overdrachtsformulier is gemaakt om op beknopte wijze de belangrijkste gegevens over een peuter van de voorschoolse voorziening naar het basisonderwijs over te dragen. Het formulier wordt door de ouders op school afgegeven. Kiekeboe Kinderopvang bewaard een kopie op locatie.

De pedagogisch medewerker geeft in het formulier haar indruk over het kind en aandachtspunten over de ontwikkeling op basis van ervaringen gedurende de periode dat het kind op Kiekeboe Kinderopvang is geweest.

Wanneer een kindje een afwijkende ontwikkeling heeft, zullen wij samen met school en de ouders een overdrachtgesprek plannen.

5.5 Bijzondere kinderen

Een groot aantal kinderen hebben van 'iets' een beetje meer....

We kunnen ons voorstellen dat een kind waarvan een beetje bijvoorbeeld wat langer is dan het andere, wat meer moeite heeft met het evenwicht. Dat geldt ook op andere gebieden dan de lichamelijke. Het is wat minder zichtbaar of herkenbaar en is niet zomaar op te lossen met een hoge schoen.

Bijzondere kinderen kunnen iets meer of minder hebben op het gebied van:

- Temperament
- Emoties
- Uitbundigheid
- Impulsiviteit
- Ingetogenheid
- Bewegingsenergie
- Ervaringen
- Durf
- Omgaan met verandering
- Concentratie, spanningsboog
- Behoeftte aan gezelschap/ alleen zijn
- Prikkelbehoefte
- Rust/onrust, drukte
- Omgaan met meerdere opdrachten tegelijk
- Creatief talent
- Muzikaal talent (drummen, tikken, geluiden maken)
- Verbaal talent
- Sociaal talent
- Chaos
- Gevoeligheid
- Structuur
- Denkvermogen
- Lichaamsbesef, (on)handigheid, ruimtelijk inzicht.....En nog veel meer!!

Wat dat ook moge zijn, hoe men het ook noemt (*bijvoorbeeld kenmerken van ADHD etc.*), alle kinderen die wat moeite hebben met balans, omdat ze ergens wat meer of minder van hebben, hebben baat bij vaste grond onder hun voeten. Nog meer dan het gemiddelde kind, dat overigens niet bestaat!! Duidelijkheid, echtheid, structuur, voorspelbaarheid, stabiliteit, acceptatie, warmte/waardering voor wie het kind is onder het gedrag. Een kind heeft gedrag, een kind is geen gedrag!

Een kind bevestigen door het verantwoordelijkheden te geven die het kind aankan (*bijvoorbeeld een taakje*), ondersteunt de ontwikkeling van het zelfvertrouwen.

Als kinderopvangorganisatie kijken we eerlijk naar onze eigen kwaliteiten op het gebied waarin we het kind moeten kunnen ondersteunen (voor we besluiten voor een bijzonder kindje te gaan zorgen). We blijven dit doen gedurende de opvangperiode en geven eerlijk aan of we inderdaad dit kind kunnen bieden wat het nodig heeft. We zullen regelmatig evalueren met de ouders.

5.5.1 Kind Alert

Kinderopvangcentra willen jonge kinderen die door hun gedrag opvallen, sneller de juiste ondersteuning geven. Het liefst op het kinderdagverblijf. Is dat nodig? Ja. Nog steeds reageren we - ook op het kinderdagverblijf - vaak te laat op signalen van kinderen. De ontwikkeling van jonge kinderen gaat snel. Kinderen die klem zitten of kansen onbenut laten, lopen snel vast. In hun spel, in hun leven en in de ontwikkeling van hun talenten.

Sommige kinderen hebben extra zorg nodig. Dit kunnen kinderen zijn met bijvoorbeeld zindelijkheidsproblemen, een spraak en taalachterstand, een motorische achterstand of stoornis, gedragsstoornis, eetproblemen etc. Speciaal voor deze kinderen hebben wij bij Kiekeboe Kinderopvang **Kind Alert** opgericht.

Wij accepteren en respecteren ieder kind met zijn eigen, unieke ontwikkeling. We bieden een veilige en vertrouwde omgeving en binnen deze omgeving wordt elk kind bij zijn ontwikkeling ondersteund en begeleid.

Wat is Kind Alert?

Binnen Kiekeboe Kinderopvang is er een **Kind Alert** team actief. Van iedere locatie nemen er één à twee kindercoaches deel aan dit team. Dit zijn pedagogisch medewerkers welke extra zijn of worden opgeleid in het signaleren, observeren en begeleiden van bijzondere kinderen. De kindercoaches weten welke wegen zij kunnen bewandelen. Zij ondersteunen de pedagogisch medewerkers op de vestiging. Wanneer een pedagogisch medewerker bij een ouder aangeeft dat zij zorg heeft om een kind(je), doet zij dit met de allerbeste bedoelingen. Zij wil graag haar zorg met de ouder delen, uitspreken. In nauw overleg met de ouder wordt bepaald of er stappen ondernomen moeten worden en zo ja, welke.

Wanneer is een kind een bijzonder kind?

- ⇒ Als een pedagogisch medewerker op basis van bepaalde kenmerken bemerkt dat een kind anders is dan andere kinderen.
- ⇒ Als u zelf bemerkt dat uw kind anders is dan andere kinderen.

Kind Alert helpt u zoeken naar een oplossing of geeft advies!

Dit kan bijvoorbeeld door middel van het inschakelen van een logopedist (in overleg met de ouders). Zij zal op locatie het kind komen observeren. Wanneer een ouder het idee heeft dat een kind (tijdelijk) achterloopt in de ontwikkeling of een gedragsstoornis heeft, kunnen wij het kind door bijvoorbeeld Meander en CJG laten observeren (op locatie). Maar het kan ook betekenen dat wij bijvoorbeeld extra gaan letten (in overleg met de ouder en logopedist) op de spraak-taal ontwikkeling en het kind helpen stimuleren.

Kind Alert is er voor zowel ouders als pedagogisch medewerkers.

Ouders kunnen bij ons terecht voor bijvoorbeeld:

- ⇒ Mijn kind(je) is anders, bij wie kan ik terecht?
- ⇒ Mijn kind heeft vermoedelijk een taalachterstand, is mijn vermoeden terecht?
- ⇒ Is onze opvoeding/ aanpak de juiste?
- ⇒ Ik zit niet op één lijn met de pedagogisch medewerkers van de groep van mijn kind, hoe kunnen we dit oplossen?
- ⇒ Etc.

Pedagogisch medewerkers kunnen bij ons terecht voor bijvoorbeeld:

- ⇒ Hulp bij observeren
- ⇒ Is mijn zorg terecht?

- ⇒ Is er misschien sprake van kindermishandeling?
- ⇒ Ondersteuning/ pedagogische begeleiding bij bepaalde kinderen
- ⇒ Ik maak mij zorgen om het pedagogisch functioneren van mijn collega
- ⇒ Etc.

Voor meer info kunt u contact opnemen met het leidinggevende!

Algemeen coördinator Kind Alert:

Linda Rijntjes: 06-51472160 of mail: linda@kiekeboe.info

Stappenplan:

1. Kind valt op, is bijzonder, anders dan andere kinderen (signalerende functie pedagogisch medewerkers)
2. Ouders worden ingelicht/ kind wordt ingebracht bij Kind Alert (locatieniveau)
3. Kind wordt ingebracht bij Kind Alert (locatieniveau), advies inwinnen/ Ouders worden ingelicht
4. Kind wordt op de volgljst gezet (dit kan actief: plan van aanpak/ passief: ontwikkeling/ gedrag kind bewaken)
5. Indien nodig wordt het kind bij Kiekeboe Kinderopvang gestimuleerd in zijn ontwikkeling (tutoring)
6. Indien nodig en in overleg met ouders wordt er externe hulp ingeschakeld (CJG, logopedist, consultatiebureau, Opstapje, Integrale vroeghulp, etc.).
7. Warme overdracht naar de basisschool

6 Dagindeling en dagelijkse rituelen

6.1 Dagindeling

Om kinderen een veilig gevoel te geven hanteren we vaste rituelen die terugkomen in onze dagindeling. Deze zijn voor de kinderen herkenbaar en geven duidelijkheid in het dagritme.

Voorbeelden hiervan zijn:

- De dag wordt geopend met een kring op de peutergroepen. In de kring krijgen de kinderen de gelegenheid om hun verhaal te vertellen, gaan we liedjes zingen, en wordt er soms een verhaal voorgelezen. Ook kan er op dit moment aandacht aan het piramideproject geschonken worden.
- Voor het eten en drinken zingen we altijd een liedje dat betrekking heeft op het eten, daarna wenst iedereen elkaar gezamenlijk eet smakelijk en beginnen we tegelijk aan onze boterham. We blijven aan tafel tot iedereen klaar is met eten.

Er zijn vaste momenten op de dag waarbij pedagogisch medewerkers en kinderen gezamenlijk aan tafel zitten om te eten, te drinken, te zingen, naar verhaaltjes te luisteren, muziek te maken en te praten. Deze vast vaste tijden bieden kinderen structuur en houvast.

Er zijn vaste breng- en haaltijden, waardoor de rust in de groep zo min mogelijk wordt verstoord. Ter ondersteuning van ons beleidsplan werken wij volgens een bepaald dagritme. Dit biedt de kinderen een bepaalde structuur en geeft duidelijkheid.

Dagindeling baby's en dreumesen (8 weken tot 2 jaar)

07.00 uur	Kiekeboe Kinderopvang gaat open en er wordt gezamenlijk gestart op één groep. Bij binnenkomst worden de kinderen welkom geheten en vindt er een overdracht plaats met de pedagogische medewerker (dingen die belangrijk zijn voor de dag om te weten en/of eventuele bijzonderheden over het kind worden overlegd).
07.00-18.30 uur	De baby's hebben hun eigen ritme en zullen gedurende de dag hun eigen schema aanhouden wat betreft slapen en flestijden. Zodra het zich toelaat zullen ze gaan meedraaien met het onderstaande overzicht.

09.15 uur	Alle grotere kindjes gaan aan tafel. Er worden liedjes gezongen, er wordt voorgelezen of geëxperimenteerd met muziekinstrumenten. De kleine baby's komen er gezellig bijzitten.
09.30 uur	Tijd voor een wat te drinken en een tussendoortje of fruit. De kinderen worden zoveel mogelijk gestimuleerd om uit een gewone beker te drinken. De baby's krijgen rond deze tijd een fruithapje.
10.00 uur	Alle kinderen worden nu verschoond. De kinderen die nog 2x slapen worden nu op bed gelegd om lekker te gaan slapen. Alle kinderen die een keer op een dag slapen kunnen vrijspelen of met de pedagogische medewerker een knutselwerkje maken.
11.15 uur	De kinderen worden aangespoord om zoveel mogelijk zelf op te ruimen. Het is bijna tijd om een broodje te gaan eten.
11.30 uur	Alle kinderen gaan aan tafel of in de kinderstoel, de broodjes worden in stukjes met het vorkje gegeten. Kinderen vanaf een jaar krijgen een beker melk. De kleintjes hebben hun eigen flesvoeding.
12.00 uur	Alle kinderen worden verschoond. De kinderen die één keer op een dag slapen worden nu naar bed gebracht. Alle kinderen slapen in een slaapzak die van thuis meegegeven wordt. De baby's die nu op zijn kunnen rustig vrij spelen.
14.30 uur	We gaan fruit of een tussendoortje eten wat drinken, nadat de kinderen allemaal verschoond zijn. Nog even liedjes zingen en sommige kinderen gaan voor de tweede keer lekker naar bedje toe.
15.00 uur	Dit is het moment dat de kinderen weer gaan vrij spelen of zich nog even creatief uitleven op een knutselwerkje van het basisproject.
16.00 uur	Vanaf deze tijd zullen de eerste kinderen worden opgehaald. De kinderen worden nog even allemaal verschoond. Bij het ophalen vindt de overdracht plaats tussen de pedagogische medewerker en de ouder over hoe de dag verlopen is.
16.30 uur	Nog even aan tafel voor wat te drinken en groente (komkommer, tomaat, paprika).
18.30 uur	Er is weer een Kiekeboe Kinderopvang dag voorbij.

Dagindeling peuters (2 tot 4 jaar)

07.00 uur	Kiekeboe Kinderopvang gaat open en er wordt gezamenlijk gestart op één groep. Bij binnenkomst worden de kinderen welkom geheten en vindt er een overdracht plaats met de pedagogisch medewerker (dingen die belangrijk zijn voor de dag om te weten en/of eventuele bijzonderheden over het kind worden overlegd).
09.15 uur	De spullen waarmee gespeeld werd worden opgeruimd. Er wordt een kring gemaakt. Met elkaar worden liedjes gezongen, voorgelezen of geëxperimenteerd met muziekinstrumenten.
09.30 uur	Alle kinderen gaan aan tafel. We eten met elkaar een rijstwafel of fruit en drinken. De kinderen die al zindelijk zijn gaan naar de wc-tjes, de anderen worden verschoond.
10.15 uur	Eventueel naar buiten. Dit is afhankelijk van de knutselprojecten of overige activiteiten (en het weer). De projecten zijn per groep. Het knutselen met de kinderen gebeurt binnen in verband met de concentratie en de afleiding die ontstaat op het moment dat de spelende kinderen rondlopen en de andere kinderen aan tafel gaan om te knutselen. Bij voorkeur gebeurt het knutselen dan ook in kleine groepjes onder begeleiding van één pedagogisch medewerker. Het kan dus zijn dat een deel van de groep naar buiten gaat en een ander deel binnen blijft om activiteiten uit te voeren.

- 11.15 uur We gaan opruimen, want het is weer bijna tijd om aan tafel te gaan om een broodje te eten en melk te drinken. Voor we aan tafel gaan we nog even naar de wc-tjes voor een verschoonronde en de handen wassen.
- 11.30 uur De broodjes worden door de kinderen zelf gesmeerd. Na de broodmaaltijd gaan de kinderen die 1 x slapen naar bed.
De kinderen die al zindelijk zijn gaan naar de wc-tjes, de anderen worden verschoond.
- 12.00 uur De kinderen die niet hoeven te slapen, kunnen vrij gaan spelen of mogen naar buiten (afhankelijk van het weer en of het haalbaar is met de pauzes van de pedagogisch medewerkers). Bij extreme warmte wordt binnen een rustige activiteit aangeboden.
- 14.30 uur De slapers komen langzaam uit bed. De kinderen die al zindelijk zijn gaan naar de wc-tjes, de anderen worden verschoond. We eten met elkaar een rijstwafel of fruit en drinken.
- 15.00 uur Vrij spelen of naar buiten, eventueel worden de knutselprojecten nog afgemaakt. Het kan dus zijn dat er weer een deel van de groep naar buiten gaat en een deel binnen blijft om activiteiten te ondernemen.
- 16.00 uur Vanaf deze tijd zullen de eerste kinderen worden opgehaald. De kinderen worden nog verschoond. Bij het ophalen vindt de overdracht plaats tussen de pedagogische medewerker en de ouders over hoe de dag verlopen is.
De kinderen die al zindelijk zijn gaan naar de wc-tjes, de anderen worden verschoond.
- 16.30 uur Nog even aan tafel voor wat te drinken en groente (komkommer, tomaat, paprika).
- 18.30 uur Er is weer een Kiekeboe Kinderopvang dag voorbij.

6.2 Dagelijkse rituelen

6.2.1 Groepsactiviteiten

Groepsactiviteiten vinden wij als kinderdagverblijf erg belangrijk. Er zijn vaste momenten op de dag waarbij pedagogisch medewerkers en kinderen gezamenlijk activiteiten ondernemen. Zoals de opening van de dag in de kring, eten en drinken en het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten in het kader van de projecten. Door dit gezamenlijk te doen met kinderen in verschillende leeftijdsfase zal het kind belangstelling tonen voor de activiteiten waar een ander kind mee bezig is, op deze wijze zal de ontwikkeling van het kind spelenderwijs worden gestimuleerd. We vinden het belangrijk om de kinderen de tijd te geven om zelf dingen te ontdekken, op deze manier leert het kind zelf oplossingen te bedenken. Het gaat vooral om het samen bezig zijn, een mooi resultaat is van minder belang.

Jongere kinderen zitten vaak vol energie en kunnen in groepsverband nog niet zo lang met iets bezig zijn, maar ook hen betrekken wij bij de groepsactiviteiten. Dit gebeurt door de kinderen groepsactiviteiten aan te bieden die afgestemd zijn op hun eigen niveau.

Op sommige locaties is er een TV aanwezig (één welke rouleert over alle groepen). Dit ter ondersteuning van het piramideproject. Zodat we met de kinderen het zandkasteel en kunnen kijken. Hierover zijn vaste afspraken gemaakt met de oudercommissie:

- ⇒ We kijken alleen Dvd's (geen tv-aansluiting)
- ⇒ Dvd's moeten zijn aangepast aan de leeftijd
- ⇒ Uitgangspunt educatief
- ⇒ Niet langer dan 15 minuten per dag
- ⇒ Het kan soms ook een ontspanningsmoment zijn (bv bij regenachtig weer)=> is af te spreken met de ouderadviescommissie per locatie!

Er zijn ook locaties die geen TV hebben, dit is besloten met de ouderadviescommissie en de leidinggevende. Wanneer op deze locaties is afgesproken om via de iPad naar het Zandkasteel te kijken dan is dit een optie.

6.2.2 Spelen/speelgoed

We vinden het belangrijk dat de kinderen veel ruimte krijgen om 'vrij' te spelen. Er wordt hen de tijd en mogelijkheid geboden zichzelf te vermaken, met of zonder groepsgenootjes. Sommige kinderen kunnen zichzelf prima vermaken en hebben weinig stimulans nodig. Anderen komen moeilijker tot spelen. Die kinderen proberen we te stimuleren door te vragen wat het kind zou willen doen en eventueel activiteiten aan te bieden. Op deze wijze willen wij tijdens de momenten van vrij spelen bereiken dat kinderen zelfstandig keuzes kunnen maken en hun eigen behoefte kenbaar kunnen maken.

Hoewel we de kinderen veel zelfstandig laten spelen is er wel interactie tussen pedagogisch medewerkers en kinderen. We geven hen complimentjes over een tekening of vragen wat ze aan het doen zijn. Maar we proberen de kinderen zo min mogelijk uit hun spel te halen.

Daarom bereiden we de kinderen ook voor op het opruimen (bijvoorbeeld met een liedje), zodat ze niet ineens van hun spel worden gerukt. We zeggen ze bijvoorbeeld dat we zo gaan opruimen, omdat we gaan eten. Dan laten we ze nog even spelen en geven vervolgens de opdracht om op te ruimen. Voordat we aan tafel gaan wordt al het speelgoed opgeruimd

Het speelgoed op de groepen is uiteraard veilig voor de kinderen die zich op die groep bevinden. Maar naast de veiligheid is de kwaliteit van het speelgoed van groot belang. Speelmateriaal moet bestand zijn tegen het veelvuldige gebruik door veel verschillende kinderen en daarom aan hoge veiligheidseisen voldoen.

Het gaat hierbij vooral om de kwaliteit op het gebied van de ontwikkeling. Bij de aanschaf van het speelgoed wordt een bewuste keuze gemaakt voor educatief en leerzaam speelgoed, gericht op de verschillende leeftijdsgroepen. Ook houden we er rekening mee dat verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen.

Een gezelschapspelletje is een prachtig instrument om de sociaal- emotionele ontwikkeling te ondersteunen en te oefenen met allerlei ervaringen op sociaal- emotioneel gebied. Zodra we spelletjes doen met een kind bieden we hem/ haar de volgende ervaringen:

- Onverdeelde aandacht
- Ervaring met wel en niet lukken, teleurstelling en succes, winnen en verliezen
- 'Om de beurt', even wachten, 'beurt overslaan' ervaringen.
- Iets afmaken, volhouden, frustratie overwinnen.
- Of als iets niet lukt, zegt het niets over wie je bent
- Oorzaakgevolg. Ik gooi zes en dan mag ik
- Sociale interactie
- Omgaan met regels, je eraan houden
- Emoties uiten/tonen, verwerken

We kiezen een spelletje passend bij het niveau van het kind, zodat verlies en winst ervaren kan worden en een directe relatie tussen oorzaak en gevolg gelegd kan worden, er inzicht in het spel kan zijn. We accepteren het niet als er vals gespeeld wordt, we houden ons aan de spelregels. We realiseren ons dat peuters en kleuters nog in mindere mate gevoel hebben voor 'winnen omdat je er het eerst bent.' (bijvoorbeeld: bij een estafette met kleuters juichen de eerste kinderen die over de streep komen net zo hard als de laatste kinderen)

We vinden het belangrijk dat ze inzicht in het spel kunnen hebben om het spel als leuk te ervaren. Wanneer kinderen met ander speelgoed willen spelen dan wordt het speelgoed eerst opgeruimd voordat het nieuwe speelgoed gepakt wordt en kinderen mogen niet met speelgoed gooien.

In verband met de veiligheid mogen de kinderen geen eigen speelgoed meenemen (met uitzondering van een knuffel).

6.2.3 Eten en drinken

Eten en drinken is een prettige onderbreking van een dag op het kinderdagverblijf. Door samen aan tafel iets lekkers te eten en te drinken wordt het gevoel van saamhorigheid in de groep bevorderd. Tijdens het eten en drinken wordt er voor een prettige en positieve sfeer gezorgd (eten moet gezellig zijn!). Tevens wordt hierbij de zelfstandigheid bevorderd.

De zelfredzaamheid bij het eten en drinken wordt op verschillende manieren bevorderd. Dit kan bv. door het kind op een positieve manier via een spelletje of liedje te stimuleren, zelfstandig hun eigen boterham klaar te maken (oudere kinderen) en/ of op te eten en te drinken. Het kind zal na afloop van het eten en drinken worden gestimuleerd om mee te helpen met het opruimen van de spullen. Tijdens het eten hebben we vaste rituelen. Voordat we gaan eten en drinken, wordt er een liedje gezongen dat betrekking heeft op het eten en drinken. Daarna wenst iedereen elkaar smakelijk eten en beginnen we gezamenlijk aan ons eten en drinken.

Afspraken:

- ⇒ De eerste boterham wordt met hartig beleg gegeten.
- ⇒ Er wordt met een vorkje gegeten en vanaf 2 jaar smeren de kinderen zelf hun brood. Zij hoeven dan niet meer met een vork te eten omdat de motoriek dan met smeren wordt gestimuleerd.
- ⇒ De kinderen krijgen een tweede boterham als zij de korstjes van de eerste hebben opgegeten.
- ⇒ Als kinderen om een broodje vragen is het: "Mag ik..." in plaats van "Ik wil..."
- ⇒ Kinderen die niet willen eten en/of drinken worden niet gedwongen dat wel te doen. Maar we doen wel ons best om het eten en/of drinken te stimuleren. Bij kinderen die moeilijk eten en/of drinken overleggen we met de ouders wat te doen. Als een kind geen melk lust is water een optie.
- ⇒ We blijven met z'n allen aan tafel zitten totdat iedereen klaar is met eten.
- ⇒ We eten het brood en fruit altijd van bordjes.

Bij baby's zullen we zoveel mogelijk het voedingsschema van thuis overnemen. Vanaf 1 jaar gaat een kind mee in het dagschema van Kiekeboe Kinderopvang.

Dag en voedingsschema:

Dagschema:	
9.30 uur	Tussendoortje of fruit en drinken
11.30 uur	Brood en melk
15.00 uur	Tussendoortje of fruit en drinken
16.30 uur	Tussendoortje of biscuit en drinken

**We eten één keer per dag fruit, 's ochtends of 's middags (per locatie verschillend).*

Drinken
<ul style="list-style-type: none">• Water (kraanwater);• (Vruchten)thee zonder suiker;• Halfvolle melk• Vruchtenmix eenmaal per dag en maximaal verdund. (zonder toegevoegde suikers)
Brood en beleg
Wanneer wij brood eten met de kinderen krijgen de kinderen maximaal 1 boterham met beleg van de dagkeuze.

Schijf van Vijf producten

- Volkorenbrood;
- Halvarine
- (Seizoens)fruit, geprakt of in kleine stukjes, zoals banaan, appel, aardbei;
- (Seizoens)groente, zoals tomaat, worteltjes en komkommer, in schijfjes/ kleine stukjes
- (light)zuivelspread of hüttenkäse
- Ei;
- Notenpasta of pindakaas zonder zout en suiker
- Kaas 20 of 30 +

Dag keuzes, hiervan bieden we er maximaal 3 tegelijk bij een broodmaaltijd aan

- Jam zonder suiker;
- Vegetarische smeeworst
- Pure hagelslag
- Gestampde muisjes;
- Appelstroop;
- Minder vette en minder zoute vleeswaren zoals kipfilet, gekookte ham, kalkoenfilet.

Tussendoor in de ochtend en in de middag

- (Seizoens)fruit, zoals stukjes appel, peer, banaan, kiwi, druiven, meloen, aardbei, mandarijn;
- (Seizoens)groente, zoals stukjes worteltjes, komkommer, paprika, snoeptomaatjes;
- Volkoren cracottes, volkorenbiscuits, maiswafel

Regels m.b.t. veiligheid en hygiëne

- We wassen voor en na het eten onze handen.
- Na het eten worden de toeten geboend.
- Messen houden we uit de buurt van de kinderen. Op de peutergroep alleen wanneer pedagogisch medewerker aan tafel aanwezig is.
- Melk en beleg wordt op het allerlaatste moment uit de koelkast gehaald
- Eten en drinken doen we aan tafel
- We wachten tot iedereen klaar is met eten en gaan dan pas van tafel
- Er wordt buiten niet gegeten en gedronken (behalve water)

Overige

- ⇒ Eten en drinken mogen de kinderen naar behoefte, tenzij ouders anders aangeven.
- ⇒ In de zomer wordt er extra water aan de kinderen aangeboden.
- ⇒ In verband met allergieën van een kind: bij de leidinggevende kunnen ouders een overzicht opvragen met de producten die wij verstrekken. Ouders en pedagogisch medewerker maken onderling afspraken over hoe er met de specifieke allergie moet worden omgegaan, wat een kind wel/niet mag eten en indien van toepassing welke producten door de ouders zullen worden aangeleverd.
- ⇒ Groentehapjes (meegegeven door ouders) krijgen kinderen ouder dan 1 jaar tot maximaal 2 jaar, alleen wanneer zij tussen 18.00 uur en 18.30 uur nog op de opvang zijn.
- ⇒ Voor zover mogelijk houden wij rekening met regels en gebruiken rondom eten en drinken uit verschillende culturen.
- ⇒ Probeer vanaf 1 jaar over te stappen naar een beker, liever ook geen tuitbeker.

Traktatiebeleid

De eigen verjaardag is voor een kind een belangrijke gebeurtenis waar we uitgebreid bijilstaan. Kinderen krijgen bij Kiekeboe Kinderopvang een mooie muts en er wordt natuurlijk uitbundig gezongen op elke verjaardag. Bij jarig zijn in onze cultuur hoort ook vaak het uitdelen van een traktatie. Dit is echter absoluut geen verplichting! Een baby is zich daar nog niet bewust van, maar een dreumes en vooral de peuters ervaren het als een spannend hoogtepunt als ze mogen trakteren. In de babygroep mag worden getrakteerd bij Kiekeboe Kinderopvang, denk wel aan een kleine traktatie voor de baby's.

Met al die jarige kinderen, pedagogisch medewerkers en stagiaires, gebeurt het natuurlijk vaak dat er iets getrakteerd wordt. Om die reden hebben wij een "traktatiebeleid" ingevoerd. Daarmee willen we voorkomen dat de kinderen onnodig veel snoep binnen krijgen tijdens hun verblijf bij Kiekeboe Kinderopvang.

Iedereen weet dat suikers slecht zijn voor de gezondheid en de tanden. Daarnaast zijn er steeds meer kinderen in Nederland die al op jonge leeftijd overgewicht hebben. Wij willen daar als team van de kinderopvang bewust mee omgaan. Bij Kiekeboe Kinderopvang maken we een uitzondering met Sinterklaas. Als Sinterklaas met zijn Pieten komt dan worden er natuurlijk pepernoten gegeten. Ook worden er in die tijd wel eens pepernoten gebakken met de kinderen. Rondom een bepaald thema kan het voorkomen dat peuters een keer koekjes gaan bakken met de pedagogisch medewerker. Eigenlijk is ons "traktatiebeleid" heel simpel: er mogen **géén zoete traktaties** uitgedeeld worden. Als een kind toch een zoete traktatie meebrengt, wordt deze niet in de groep uitgedeeld en niet samen opgegeten. De traktatie wordt in dat geval in de tassen van de kinderen gedaan zodat ouders kunnen beslissen of ze de traktatie aan de kinderen geven of niet.

Wat ook **niet** getrakteerd mag worden is het volgende:

- popcorn, ook geen zoute, in verband met het risico van verslikken in de maïskorrels.
- chips in alle varianten;

Wat mag een kind dan wel trakteren? Om u een beetje op weg te helpen hebben we hieronder een lijstje gemaakt met traktaties die kinderen wel kunnen uitdelen in de groepen:

Ideeën traktaties voor de babygroep:

- Fruit: mandarijntje, banaan of appel
- Danoontje start, fruitkwark op basis van vruchtenpuree
- Maiswafel
- Rozijntjes
- Soepstengels

U kunt bovenstaande dingen eventueel ook versieren, b.v. leuk inpakken of er met gekleurd karton een vrolijk dier of ander figuur op plakken. Dit vinden de kinderen vaak erg leuk.

Wilt u er rekening mee houden dat er dieetkinderen kunnen zijn. Informeer even bij de pedagogisch medewerkers.

Ideeën traktaties peutergroep:

- Fruit
- Rozijntjes
- Een blokje kaas
- In de zomer waterijs. Wij zijn ook niet zo streng dat ze bij warm weer geen ijsje mogen. Dit vinden wij wel kunnen. Het is toch een feestje.
- Naast eetbare traktaties, kunt u ook kiezen voor een klein (kindvriendelijk en veilig) aardigheidje voor peuters: een potlood, een stuk stoepkrijt, een tennisbal, ballenblaas etc.

Ontbijten bij Kiekeboe Kinderopvang

Ontbijten bij Kiekeboe Kinderopvang is toegestaan wanneer kindjes heel vroeg bij ons starten. Wij kunnen ons voorstellen dat een kindje 's morgens om 6.00 uur nog geen trek heeft in een boterham. Aangezien wij pas om 09.30 uur aan tafel gaan voor het eerste eetmoment, duurt het dan nog wel heel lang voor deze kinderen. Echter is onze visie dat kinderen thuis behoren te ontbijten. Vandaar dat wij er intern wel afspraken over hebben gemaakt:

- ⇒ Brood wordt meegenomen van thuis
- ⇒ Kinderen mogen ontbijten tot uiterlijk 08.00 uur.
- ⇒ Wanneer een kind niet wilt eten gaat de boterham terug in de trommel, in de tas. U kunt dan zien wat uw kind 's ochtends heeft gegeten.
- ⇒ Kinderen mogen alleen brood mee (geen kapitein koek, liga's etc. dit vinden wij niet eerlijk t.o.v. de andere kinderen).
- ⇒ Er wordt aan tafel gegeten.
- ⇒ Graag gezond en smeerbaar beleg (i.v.m. dieetkinderen).

6.2.4 Slapen

Rustmomenten en slapen is noodzakelijk voor de ontwikkeling van het kind. Het geeft kinderen rust en nieuwe energie. Kinderen gaan bij ons op vaste tijden slapen (met uitzondering van baby's). Als het in de praktijk blijkt dat een kindje geen behoefte meer heeft aan slapen, zullen wij dit met de ouders bespreken. Het gebeurt weleens dat ouders toch willen dat hun kind slaapt. Wij zullen daar rekening mee proberen te houden, maar het mag niet ten kosten gaan van het slaapritme van andere kinderen.

Er zijn ouders die niet willen dat hun kind slaapt, terwijl wij bemerken dat het op het dagverblijf echt noodzakelijk is. Wij zullen dan toch met ouders een compromis proberen te sluiten. Het welzijn van de kinderen staat bij ons voorop.

Ten slotte zijn er veel baby's die huilen als ze in bed worden gelegd. Een kind heeft dit soms nodig om in slaap te komen. Als richtlijn houden we aan dat een kind 10 minuten mag huilen in bed. Wanneer het na die 10 minuten nog huilt wordt het uit bed gehaald. Vaak geven ouders ook zelf aan dat hun kind kan huilen als het naar bed wordt gebracht. Hier houden wij dan ook rekening mee. Een kind krijgt indien ze die van thuis mee krijgen, zijn knuffel/speen mee naar bed.

6.2.5 Verjaardagen

Een verjaardag vieren is voor een kind een bijzondere gebeurtenis.

Een verjaardag wordt gevierd in de kring. Het kind krijgt een mooie muts op en er wordt gezongen onder begeleiding van muziekinstrumenten.

6.2.6 Zindelijkheidsstraining

Rond de 2 jaar starten we met de zindelijkheidsstraining. Op de meeste dagverblijven is dat de peutergroep. De kinderen gaan in het begin mee om te kijken (naar de oudere peuters) of om zelf even op de wc te zitten als ze dat willen. We zullen zeker niet gaan pushen! Uit ervaring weten we dat een kind langzaam vertrouwd raakt en het vanzelf oppakt. We proberen kinderen ook te stimuleren met bijvoorbeeld een stickerkaart. We zullen pas echt starten, wanneer ouders dit aangeven en kinderen eraan toe zijn. Kinderen zonder luier laten rondlopen, die er eigenlijk nog niet echt aan toe zijn (het meerderde malen per dag in hun broek doen), is voor ons niet haalbaar. We zullen ouders dan adviseren het eerst thuis onder de knie te krijgen. Ons uitgangspunt is dat een kindje zindelijk is voordat het naar school gaat.

7 Beleid met betrekking tot buitenspelen

We vinden het wenselijk om dagelijks met de oudere kinderen buiten te spelen. De tijden dat wij naar buiten gaan zijn globaal van 10:00 tot 11.30 uur en van 15:00 tot 16:30 uur. Dit is uiteraard afhankelijk van de weersomstandigheden. Buitenspelen is een wezenlijk onderdeel van het groei- en ontwikkelingsproces van kinderen. Spelen is niet zozeer tijdverdrijf, maar noodzakelijk voor de lichamelijke, sociale en creatieve ontwikkeling. Het is een middel voor kinderen om de sociale en fysieke omgeving beter te leren kennen. Zo leren kinderen tijdens het buitenspelen bijvoorbeeld om te gaan met risico's. We laten de kinderen tot op zekere hoogte hun grenzen verkennen. We zorgen altijd voor veiligheid, maar een kind krijgt wel de vrijheid om zelf te ontdekken. Buiten zijn er andere kindjes om mee te spelen. Een belangrijk sociaal gebeuren, zeker voor peuters die dit nog moeten leren. Het is ook bekend dat kinderen die regelmatig lekker buiten kunnen spelen, beter in hun vel zitten, goed eten en slapen, meer tevreden zijn en zich beter ontwikkelen. Reden genoeg om naar buiten te gaan!

In de zomerperiode gaan we met alle kinderen naar buiten. Er wordt rekening gehouden met het tijdstip qua warmte (niet tussen 12.00 en 15.00 of alleen wanneer er voldoende schaduwplekken aanwezig zijn en eventuele afkoeling (een sproeier in de tuin/ geen badjes)). Tijdens de koudere seizoenen is het lastig om naar buiten te gaan met kinderen die nog niet kunnen lopen. Je kunt een kind niet op een koude ondergrond zetten. Het kan voorkomen dat het slaapritme van een kindje (tijdelijk) precies samenvalt met de buitenspeelmomenten.

Voor het buiten spelen hebben wij hele duidelijke afspraken met elkaar gemaakt. Binnen Kiekeboe Kinderopvang mogen kinderen tussen de 0 en 4 jaar niet alleen buiten spelen en we nemen de telefoon, Ipad en Ipadlijst/flexlijst mee naar buiten. Eén van de belangrijkste afspraken is dat we met elkaar op alle kinderen letten en niet alleen op de kinderen van onze eigen groep. Bij ieder toestel staat een pedagogisch medewerker. Gaat zij om een bepaalde reden bij een toestel weg, dan wordt zij vervangen door een andere pedagogisch medewerker.

Voor de glijbaan is er een afspraak gemaakt dat de kinderen onder de 3 jaar ervan afgaan met begeleiding. De kinderen vanaf 3 jaar mogen zelf van de glijbaan.

Als het buiten erg warm is, nemen wij afgedekte kannen mee naar buiten met water erin. De kinderen kunnen drinken krijgen op het moment dat ze het zelf willen.

Er wordt bij Kiekeboe Kinderopvang niet buiten gegeten met de kinderen, dit in verband met veiligheid en hygiëne.

8 Beleid met betrekking tot wandelen

Van tijd tot tijd gaan wij met de kinderen wandelen. Wegens de groepsgrootte en voorwaarden m.b.t. wandelen is dit geen structurele activiteit. Wanneer mogelijk zullen wij een wandeling maken. Dit kan zijn naar bijvoorbeeld de speeltuin, een boodschapje halen, naar de kinderboerderij, maar ook gewoon een blokje om.

De kinderen en pedagogisch medewerkers zijn tijdens het wandelen (net als gedurende het verblijf in en om het kinderdagverblijf) verzekerd in geval van wettelijke aansprakelijkheid en ongevallen.

Uw kind mag alleen mee wandelen als u daarvoor schriftelijk toestemming heeft gegeven op het intakeformulier. Door middel van deze verklaring kunt u als ouder wel/ geen toestemming verlenen.

- Te allen tijde wordt er gewandeld met 2 pedagogisch medewerkers of 1 pedagogisch medewerker en een stagiaire.
- Wij volgen de wettelijke regels m.b.t. beroepskracht kindratio.
- Als er gebruik gemaakt wordt van de bolderkar kunnen het aantal kinderen mee dat in de bolderkar past.

- Bij geen gebruik van de bolderkar kunnen het aantal kinderen mee dat aan de hand past. (dus 1 kind per hand).
 - Drukke en onoverzichtelijke plekken worden met wandelen gemeden (tenzij een bolderkar).
 - Voordat de pedagogisch medewerker gaat wandelen meldt ze dit bij het leidinggevende. Als deze afwezig is, overlegt ze dit met een collega (van een andere groep).
 - De pedagogisch medewerker blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het naar buiten gaan met een groep kinderen. Zij handelt naar eigen professioneel inzicht (groepssamenstelling etc.).
 - De pedagogisch medewerker neemt altijd een mobiele telefoon mee.
- (Ouders tekenen 1 maal voor toestemming, niet voor iedere activiteit apart).

**Bovenstaande regels zijn in overleg met de oudercommissie en pedagogisch medewerkers tot stand gekomen.*

9 Beleid met betrekking tot ziekte

Aangezien wij een ziek kind niet de extra aandacht en verzorging kunnen bieden die het op dat moment nodig heeft moeten zieke kinderen thuisblijven of opgehaald worden. Dit is in het belang van het kind zelf en in het belang van de andere kinderen die anders onvoldoende aandacht en verzorging zouden krijgen. Wij willen alle kinderen optimale opvang bieden en in het geval van een ziek kind is dat voor ons niet mogelijk.

Met name de conclusies van 'Hoe voelt een kind zich' zijn belangrijk, maar er wordt ook gekeken hoe de invloed is op de groep en of het werkbaar is voor de medewerkers.

Een kind mag niet worden gebracht als het 's morgens:

- 38°C of meer koorts heeft
- een besmettelijke aandoening heeft zoals hieronder beschreven:
 - Diarree met bloed
 - Hepatitis A
 - Tuberculose

Als een kindje koorts (38,5°C) krijgt op het dagverblijf zullen wij ten alle tijden de ouders informeren. Wanneer een kindje op zich goed met het dagschema mee kan zullen wij het nog even aankijken maar het kindje mag niet naar bed. In overleg met de ouders is het mogelijk om het kindje op de groep in een evacuatiebedje of op een stretcher te laten slapen. Na het slapen nemen wij weer even contact op.

Als een kindje erg huilerig en hangerig is of koorts hoger heeft dan 39°C, dan verzoeken wij u vriendelijk het spoedig te komen ophalen. Dit wordt door de pedagogisch medewerkers in principe altijd eerst overlegd met de leidinggevende. Het ziektebeleid is samengesteld naar aanleiding van het advies en de richtlijnen die zijn opgesteld door de GGD. Ons beleid wordt tijdens het intakegesprek met de ouders besproken. Voor ons is het welzijn van de kinderen het belangrijkste. Wij werken volgens de richtlijnen van de GGD. Wij zullen de ontwikkelingen m.b.t. de GGD nauw in de gaten houden en aanpassen wanneer nodig. Wij stellen het op prijs dat het advies wat wij geven betreffende het ziektebeeld wordt opgevolgd.

10 Beleid met betrekking tot incidentele afname

Op het moment dat een ouder een incidentele dag nodig heeft kunnen zij dit zelf aanvragen via de ouderapp. Het is mogelijk om een incidentele dag af te nemen als de kindplanning dit toelaat voor deze dag. Op het moment dat er op de eigen groep van het kind geen mogelijkheid is en wel op een andere groep die dezelfde leeftijden hanteert kan het kind op deze groep geplaatst worden voor deze dag mits de ouders hiermee akkoord gaan.

Een incidentele dag wordt achteraf gefactureerd en de ouders tekenen altijd voor deze afgenomen dag.

11 Onze kastelen (verschillende locaties)

***Voor up-to-date informatie over de groepsplanning verwijzen wij u naar het locatiegerichte werkplan (in te zien op de locatie).**

't BunderbosKasteel Jan Scheplaan, Zeist

Toelichting BunderbosKasteel:

Een groot "oud" kinderdagverblijf, met grote lokalen en veel lichtinval. De Scheplaan beschikt over een grote tuin. Er zijn aparte speelplaatsen voor baby's en peuters. Er is een grote kinderboerderij aanwezig met herten, bokjes, konijnen etc. Het gebouw wordt gedeeld met de buitenschoolse opvang. Er is 24 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groeps grootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Pooh	Baby's/Dreumes 0-2 jaar	13, 4x pm'er	49	14
Konijn	Baby's/Dreumes 0-2 jaar	6, 2x pm'er	32	9
Roe	Baby's/Dreumes 0-2 jaar	9, 3x pm'er	34	10
Knorretje	Peuters 2-4 jaar 1-4 jaar	16, 2x pm'er 16, 3x pm'er	68	16
Tiggertje	Peuters 2-4 jaar 1-4 jaar	16, 2x pm'er 16, 3x pm'er	61	16
Totaal aantal kindplaatsen: 64				

't SpeelKasteel **Vrijheidsplein, Zeist**

Toelichting SpeelKasteel:

Een groot kinderdagverblijf (voormalig kerkgebouw), met grote lokalen en veel lichtinval. Het beschikt over een redelijke grote tuin.

Het gebouw wordt gedeeld met de buitenschoolse opvang. Er is 18 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groeps-grootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Dolfijnen	Baby 0-2 jaar	9, 3 pm'ers	35	10
Zeehonden	Baby 0-2 jaar	12, 4 pm'ers	43	12
Beren	Peuters 1-4 jaar	13, 2 pm'ers 16, 3 pm'ers	50	14
Giraffen	Peuters 1-4 jaar	16, 2 pm'ers 16, 3 pm'ers	56	16
Totaal aantal kindplaatsen: 63				

't KleineKasteel **Burgemeester Patijnlaan, Zeist**

Toelichting KleineKasteel:

Een knus klein kinderdagverblijf, met een kleine tuin (voldoet wel aan de wettelijke norm). Normale lokalen met redelijke lichtinval. Er is 27 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groeps-grootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Spookjes	Baby/Dreumes 0-2,5 jaar	12, 3x pm'ers	42	12
Pareltjes	Baby 0-1 jaar	3, 1x pm'er	16	5
Draakjes	Peuters 2-4 jaar	16, 2x pm'er	56	15
Totaal aantal kindplaatsen: 31				

't DroomKasteel **Gildeveld, Zeewolde**

Toelichting Droomkasteel:

Het DroomKasteel is een groot kinderdagverblijf, met een redelijk grote tuin. Er zijn aparte speelplaatsen voor baby's, peuters en BSO. Het is gelegen op een soort van "industrieterrein", met veel groen (met name zelfstandig ondernemers, niet veel vrachtverkeer). Het pand heeft grote lokalen met veel lichtinval. Het gebouw wordt gedeeld met de buitenschoolse opvang.

's Morgens kan het kinderdagverblijf gebruik maken van de ruimtes van de BSO. Er is gemiddeld 27 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Dinodroom	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	14, 4x pm'er	46	13
Droomtuin	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	14, 4x pm'er	54	15
Pandadroom	Peuters 2-4 jaar	16, 2x pm'er	54	15
Koaladroom	Peuters 2-4 jaar	16 2x pm'er	46	13
Totaal aantal kindplaatsen: 60				

't RegenboogKasteel De Sterke arm, Veenendaal

Toelichting RegenboogKasteel:

Een redelijk groot kinderdagverblijf. Beschikt over grote lokalen met veel lichtinval. Er is achter een grote tuin aanwezig en voor bij de entree een kleine tuin. Het gebouw wordt gedeeld met de buitenschoolse opvang. Er is gemiddeld 27 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Blauw	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	12, 3x pm'er	42	12
Geel	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	12, 3x pm'er	42	12
Groen	Peuter 2-4 jaar	16, 2x pm'er	59	16
Rood	Peuter 2-4 jaar	16, 2x pm'er	59	16
Totaal aantal kindplaatsen: 70				

't StadsKasteel , Bosboomstraat Utrecht

Toelichting StadsKasteel:

Een redelijk groot kinderdagverblijf bij het terrein van het Diakonessenziekenhuis. Het beschikt over een grote tuin. Kinderen kunnen hier niet zelfstandig uitkomen. De lokalen zijn ruim en hebben veel lichtinval. Er is 27 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Snuffie	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	10, 3x pm'er	35,90	10
Nijntje	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	10, 3x pm'er	37,25	10
Sterrenwachtters	Peuter 1-4 jaar	14, 3x pm'er	46,14	13
Spoorzoekers	Peuter 1-4 jaar	12, 2x pm'er	47,46	13
Totaal aantal kindplaatsen 46				

't KabouterKasteel **Hoefbladhof, Houten**

Toelichting KabouterKasteel:

Het is een gemeedelijk kinderdagverblijf. Het beschikt over een grote binnentuin en heeft tevens een redelijk grote voortuin. Het ligt gelegen in een woonwijk. Het beschikt over ruime lokalen met veel lichtinval. Er is gemiddeld 18 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Klus	Baby 0-2 jaar	9, 3x pm'er	31	8
Plop	Baby/ Dreumes 0-4 jaar	16, 3x pm'er	49	14
Kwebbel	Dreumes/ Peuter 2-4 jaar	16, 2x pm'er	48	13
Totaal aantal kindplaatsen: 35				

't LuchtKasteel **Laan van Vollehoven, Zeist,**

Toelichting LuchtKasteel:

Het is een gemeedelijk kinderdagverblijf. Het beschikt over een grote tuin, met daarin een aparte babytuin. Het ligt in de woonwijk Vollenhoven. Het beschikt over ruime lokalen met veel lichtinval, alles is gelijkvloers. Er is gemiddeld 27 uur per week een leidinggevende aanwezig.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Maantjes	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	13, 3x pm'er	44	12.5
Sterretjes	Baby/ Dreumes 0-2 jaar	14, 3x pm'er	49	14
Wolkjes	Peuter 1-4 jaar	16, 3x pm'er	56	16
Zonnetjes	Peuter 2-4 jaar	16, 2x pm'er	56	16
Totaal aantal kindplaatsen 54				

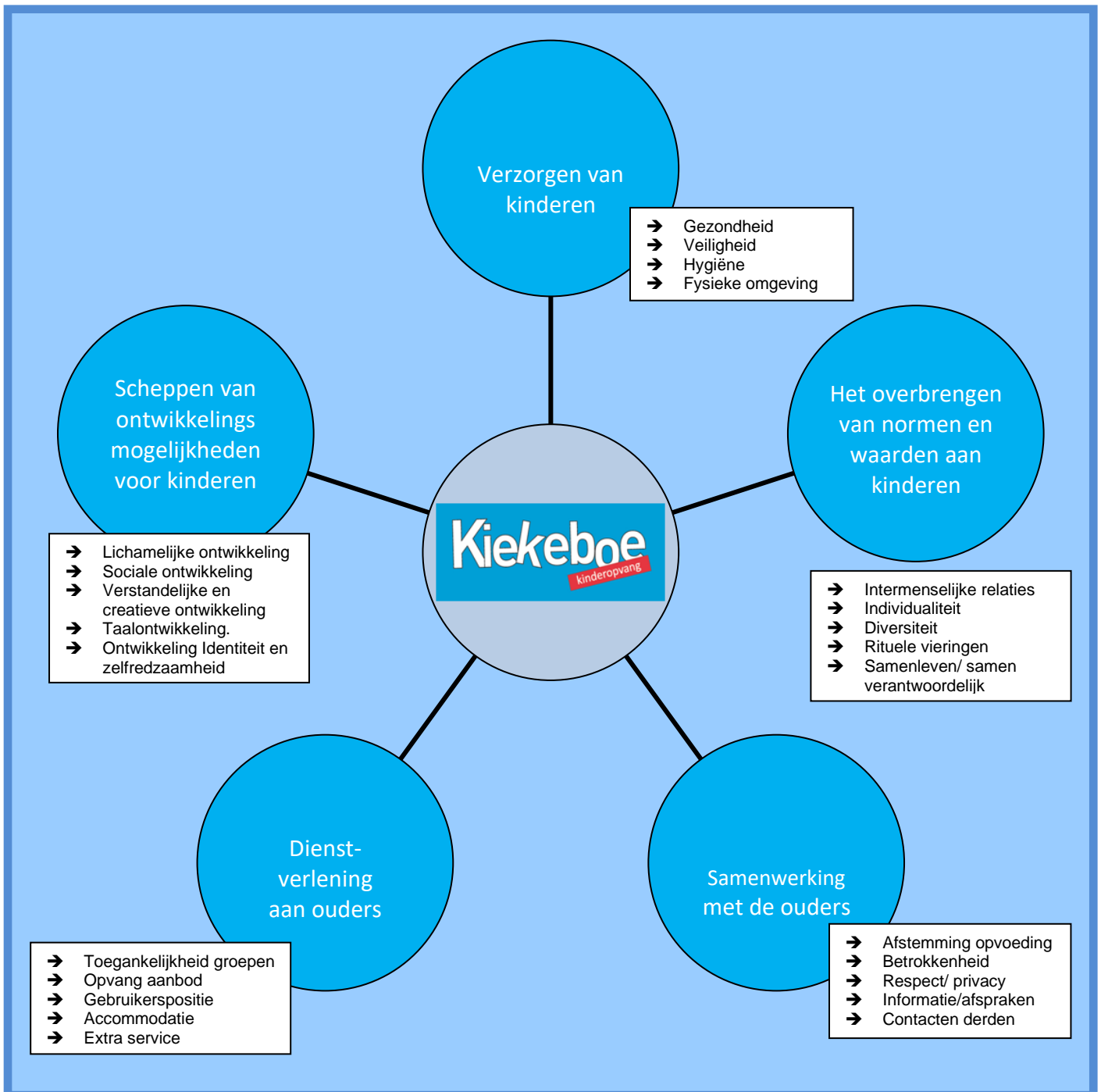
't Zandkasteel **Lievendaallaan 23A te Zeist**

Toelichting t Zandkasteel:

Een Peuterspeelzaal. Beschikt over een grote lokaal. Er is aan de zijkante en achter een tuin aanwezig. Er is alleen opvang in de ochtend van 07.30-11.30 uur.

Naam groep	Leeftijd	Groepsgrootte Aantal kinderen	Vierkante meters	Aantal kinderen wat mag volgens m2
Koeriertje	Peuters 2 -4 jaar	16, 2x pm'er	70	16
Totaal aantal kindplaatsen: 16				

Bijlage 1: Pedagogische schrijf Kiekeboe Kinderopvang B.V.

Bijlage 2: Algemene beroepshouding naar de kinderen

Mijn eigen emoties

We zorgen voor een 'emotieschone' omgeving. In het bijzijn van de kinderen hebben we de professionaliteit om geen heftige discussies met elkaar te voeren, geen problemen van thuis te bespreken, geen privé telefoongesprekken te voeren etc.

Open

We gaan op een open manier met de kinderen om. Bespreken wat we denken en voelen. Op deze manier kunnen kinderen ook rekening met ons houden als iemand niet lekker in zijn/haar vel zit. Ze hoeven zich niet af te vragen of het aan hen ligt. Wij bespreken ons handelen en laten ruimte voor het kind zelf. Vanuit onze professionaliteit zorgen wij er voor dat we privé en werk gescheiden houden.

Respectvol

Ook met kinderen gaan we op een respectvolle manier om. Kinderen moeten ook inspraak hebben. Wij geven hen de tijd om aan te geven waarom ze iets eventueel niet zouden willen en leggen ons handelen ook steeds uit. Op deze manier ervaart een kind dat het serieus wordt genomen. Een kind hoeft niet iets te doen alleen omdat wij het zeggen.

Professioneel

We gaan altijd op een professionele manier met de kinderen om. Er zijn dus grenzen aan het gedrag, zowel aan de vrolijke als aan de boze emoties. Wij zijn ons ervan bewust dat het kinderen van een ander zijn en werken volgens het pedagogisch beleid/werkplan.

Positief

We gaan op een positieve manier met de kinderen om. Wij proberen kinderen die meer aandacht eisen elke keer weer een nieuwe kans te geven en te voorkomen dat we een negatief beeld van een kind gaat opbouwen. Als dit gebeurt bespreken wij dit met de leidinggevende om samen te kijken hoe we die cirkel kunnen doorbreken.

We stralen een positieve houding uit en brengen dit over op de groep. Hoe positiever iemand zelf is, hoe positiever de omgeving.

Eerlijk

We benaderen de kinderen op een eerlijke manier. We vertellen dus ook geen leugentjes om bestwil, maar leggen het kind uit waarom iets op die manier gebeurt. Op deze manier kan het kind vertrouwen opbouwen. Bijvoorbeeld: vertel een kind wanneer mama of papa terugkomt, eerst eten dan spelen, dan weer eten en dan komt mama of papa i.p.v. ze moeten even boodschappen doen.

Eenheid

Samen met de kinderen vormen wij de groep. Door er steeds voor elkaar te zijn creëren wij een gevoel van saamhorigheid. Wij laten de kinderen ook meewerken aan het wel en wee van de groep. Samen opruimen, samen de tafel dekken, samen spelen.

Verantwoordelijk

De kinderen staan steeds onder onze verantwoordelijkheid. Wij gaan hier heel zorgvuldig mee om. We tellen de kinderen en houden in de gaten of alles goed gaat.

Vertrouwelijk

Ook met kinderen gaan wij op een vertrouwelijke manier om. Wij zijn toch hun voorbeeld en zij vertrouwen op ons. Wij kijken dan ook goed uit wanneer en hoe wij iets aan de ouder/ een andere pedagogisch medewerker vertellen. In bepaalde situaties is het verstandig de persoon in kwestie even apart te nemen.